

TRIBUNE

Nieuwsblad van de SP • jaargang 53 • nr. 9 • oktober 2017 • € 1,75 • www.sp.nl

PROF. JIM VAN OS **'GGZ IS HANDEL IN DIAGNOSES GEWORDEN'**

CAMPAGNE: EEN MILJOEN KEER VOOR ELKAAR

NEE IS NIET GENOEG: RON LEEST NAOMI KLEIN

Arend van Dam

KANDIDATEN PARTIJBESTUUR

Leden die zich willen kandideren voor het partijbestuur kunnen dat doen door vóór 20 oktober een brief te sturen naar secretariaat@sp.nl

Al onze leden kunnen tussen 3 en 10 januari 2018 vanuit hun afdeling een stem uitbrengen op de kandidaten voor het nieuwe partijbestuur 2018-2019. Dat treedt in functie na ons XXIII congres op 20 januari 2018, waar de uitslag van de verkiezingen bekend wordt gemaakt. Op www.sp.nl/ZUP vind je nadere informatie over de profielen van partijvoorzitter, algemeen secretaris (beiden in functie gekozen) en de algemeen bestuursleden.

Voor vragen kun je contact opnemen met kandidatencommissie@sp.nl

★ ROOD jong in de SP

BEN JIJ EEN JONGE SP'ER, MAAR GEEN ROOD-LID? SLUIT JE NU GRATIS AAN EN STEUN DE MEEST ACTIEVE POLITIEKE JONGERENORGANISATIE VAN NEDERLAND!

ROOD is gestart met de verkiezing Flextremist van het Jaar. McDonald's, Randstad en Albert Heijn zijn genomineerd voor de oneervolle titel. Steeds vaker worden jongeren opgezadeld met onzekere contracten. Bazen – de flextremisten – profiteren hiervan. Deze verkiezing zet werkgevers onder druk om jongeren fatsoenlijke werkomstandigheden en een toekomst te bieden. ROOD gaat volle bak tegen flexmisbruik door grote bedrijven en voor zekerheid en waardering voor het werk van jongeren. Stem ook op een van de drie genomineerde bedrijven, of nomineer je eigen baas op www.flextremist.nl

DE SP ZET ZICH IN VOOR MENSELIJKE WAARDIGHEID, GELIJKWAARDIGHEID EN SOLIDARITEIT

TRIBUNE IS EEN
UITGAVE VAN DE
SOCIALISTISCHE
PARTIJ (SP) EN
VERSCHEIJNT
11 MAAL
PER JAAR

Redactie
Diederik Olders (h), Lesley Arp,
Rob Janssen, Daniël de Jongh

Vormgeving
Robert de Klerk, Gonnie Sluijs
Maurits Gemmink

Aan dit nummer werkten mee
Robin Bruinsma
Karen Veldkamp

Foto cover
Patrick Post HollandseHoogte©

Illustraties
Arend van Dam
Wim Stevenhagen

De Tribune op Internet
www.sp.nl/nieuws/tribune

Abonnement
€ 5,00 per kwartaal (machtiging)
of € 24,00 per jaar (acceptgiro).
Losse nummers € 1,75.
SP-leden ontvangen de
Tribune gratis.

SP algemeen
T (088) 243 55 55
F (033) 462 55 12
sp@sp.nl
www.sp.nl

**Abonnementen- en
ledenadministratie**
Snouckaertlaan 70
3811 MB Amersfoort
T (088) 243 55 40
E administratie@sp.nl

Redactie Tribune
Snouckaertlaan 70
3811 MB Amersfoort
T (088) 243 55 42
F (033) 462 55 12
E tribune@sp.nl

**De Tribune in
gesproken vorm**
Belangstellenden voor
de Tribune op cd kunnen
contact opnemen
met de SP-administratie.

Incasso contributie

Veel leden van de SP betalen hun contributie via een incassomachtiging. Sinds 1 oktober 2013 incasseert de SP het bedrag van de contributie in de eerste week van elk kwartaal. Daarbij vermelden we, conform wettelijke regels het betreffende lidnummer en het zogeheten incassanten-ID van de SP, te weten **NL86ZZZ403462460000**. Bij vragen over contributie-inning, kunt u contact opnemen met de ledenadministratie van de SP, via (088) 243 55 40 of administratie@sp.nl

Tenzij anders vermeld, is op de inhoud van deze publicatie de Creative Commons Naamsvermelding-Niet Commercieel-GeenAfgelideWerken 3.0 Nederland licentie van toepassing. <http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/nl>

IN DIT NUMMER

Actueel

De vierde dinsdag van september

4

Voor Elkaar

'We tillen de actie naar een hoger niveau'

6

Prof. Jim van Os

'Bekijk de patiënt als mens en niet als patiënt'

12

Apeldoorn

Hoe een afdeling zich terug in de ring bokste

22

Guatemala

De clown nam een sinister circus mee

24

10 Uitgelicht: Samen in de nacht

11 Wetenschap: 'Get the (S)hell out of science'

20 NZF: verhoging eigen risico van de baan

21 Politie: 'Veel opperhoofden, weinig indianen'

28 LinksVoor: Felix van Ballegooij heeft een Wartburg

29 Ron leest Naomi Klein

17, 18, 19, 26, 27 Nieuws 30 Prikbord 31 Puzzel

32 Theo de buurtconciërge

COLUMN

Onze democratie

Hoe democratisch is Nederland? Die vraag werd mij de afgelopen weken vaak gesteld, nadat de Tweede Kamer had besloten over het eigen risico. Een ruime meerderheid van de mensen stemde bij de afgelopen verkiezingen op een partij die deze boete op ziek zijn wilde aanpakken. Een meerderheid van de volksvertegenwoordigers stemde tegen. Steeds meer mensen verliezen zo het vertrouwen in onze democratie.

Maar het probleem gaat verder dan enkel gebroken verkiezingsbeloftes. De econoom Joseph Stiglitz ziet een verband tussen een toenemende ongelijkheid en een afnemend vertrouwen in de democratie. Een steeds grotere groep heeft het gevoel dat de overheid niet meer aan hun kant staat. Dat beslissingen niet in hun belang worden genomen. En ze hebben gelijk. Het zijn de lagere en middeninkomens die hun zekerheid zijn verloren. Steeds vaker hebben zij een onzekere bungalow, hun huur blijft stijgen en hun kinderen verloren hun studiebeurs en moeten zich in de schulden steken.

De politiek van onzekerheid en ongelijkheid tast dus ook onze democratie aan. Aan ons de taak om mensen vertrouwen en perspectief te bieden. Door te laten zien dat wij wél aan hun kant staan. Door te weten wat er speelt in onze buurten, bedrijven en scholen. En door samen op te trekken om te bouwen aan een land met zekerheid, samenhang en kleinere verschillen.

In 2019 vieren we honderd jaar algemeen kiesrecht. Na een lange strijd mochten in 1919 ook arbeiders en vrouwen naar de stembus. Dat kregen we niet cadeau, dat werd bevochten. Laat het een inspiratie zijn om onze democratie nu te verdedigen en te versterken. Door te bouwen aan een land waar beslissingen niet in het belang van een kleine elite worden genomen, maar in het belang van elkaar.

Emile Roemer
fractievoorzitter
SP

VIERDE DINSDAG VAN SEPT

De hoedjes, de koets en het koffertje, het was allemaal weer in orde tijdens Prinsjesdag. Maar de Tweede Kamer, traditioneel een dag later aan zet, had zichzelf buitenspel gezet – en verdwaalde vervolgens in haar eigen doolhof. Dit terwijl de samenleving schreeuwt om oplossingen.

HET WAS ANDERS DAN ANDERS dit jaar. Prinsjesdag 2017 had wel de folklore, maar niet de politieke duiding. Geen fundamenteel Kamerdebat over de begroting, geen Algemene Beschouwingen. Omdat de nieuwe regering niet al te lang meer op zich zou laten wachten, achtte een Kamermeerderheid het handiger om er ermee te wachten tot de nieuwe regering van CDA, D66, VVD en ChristenUnie er is – maar hoe lang dat duurt weet niemand. Hetgeen de inspraak en de controle door de volksvertegenwoordiging ernstig inperkte. Niet alleen beden-

kelijk, maar ook jammer. Want tijdens de Troonrede sprak koning Willem-Alexander deze zin uit: 'Het gaat beter met de economie, maar nog niet iedereen profiteert daarvan.' Was deze uitspraak van nota bene ons staatshoofd niet een debat in de Kamer waard geweest?

De politieke ledigheid sloeg om in regelrechte verwarring op de vierde dinsdag van september. Want stuurde de nog zittende regering in de Rijksbegroting nog aan op een verhoging van het eigen risico van 385 naar 400 euro, precies een week na Prinsjesdag

– op 27 september – durfden de beoogde coalitiepartijen het blijkbaar toch niet aan en blokkeerden de verhoging met een spoedwet via de Tweede Kamer, die amper een week eerder niet over de Rijksbegroting had kunnen debatteren. Punt was wel, dat dit politieke vluiggertje dan op dezelfde dag door de senaat geloodst moest worden. Hetgeen lukte. Maar intussen had zorgverzekeraar DSW andermaal voor verwarring gezorgd, door ineens bekend te maken ruimte genoeg te zien om de zorgpremie te verlagen. Terwijl in delen van de Kamer juist een

EMBER

verhóging daarvan als voorwaarde voor de bevestiging van het eigen risico werd gezien. En als klap op de vuurpijl werd op die 27e september bekend dat ook de Financiële Beschouwingen (het debat met de minister van Financiën) dit jaar niet doorgingen.

Gedrocht

We spreken Emile Roemer een dag na die vierde dinsdag in september. Hij is niet blij met de gang van zaken. 'Inderdaad, geen Algemene én geen Financiële Beschouwingen dit jaar. Ik had graag gezien dat die gewoon waren doorgedaan. Ik bedoel, hoe je het ook wendt of keert: er ligt gewoon een begroting. Het kabinet kan dan wel demissionair zijn, maar de Tweede Kamer is dat niet. Er zijn genoeg problemen in de samenleving. Die moet je proberen op te

Veel hete lucht, weinig inhoud op Prinsjesdag 2017.

lossen en niet gaan zitten wachten.' Maar tijdens de impasse werd wel de stijging van het eigen risico geblokkeerd. Goed toch? 'Zeker. Maar eerst kon het niet, moest het eigen risico omhoog. Daarna weer niet en vervolgens werd voor de eerste keer in ruim honderd jaar in de Eerste en Tweede Kamer op dezelfde dag over hetzelfde wetsvoorstel gestemd. Op zich goed: de stijgende lijn van het eigen risico is voor een jaar doorbroken. Waarbij je je wel moet realiseren dat dit het resultaat van lange en keiharde acties is geweest. Daardoor is het ook tot andere partijen doorgedrongen dat dat hele eigen risico – wat feitelijk een boete op ziek zijn is – een gedrocht is. Wat nu is gebeurd in de Kamer, is een eerste stapje. Laten we met z'n allen aan de slag gaan om het eigen risico helemaal van tafel te krijgen. Want wat blijft, is dat talloze mensen moeite hebben om de zorgkosten te betalen.'

Tegelijkertijd luidde de boodschap van Prinsjesdag dat iedereen er volgend jaar op vooruit zou gaan. Roemer: 'Klopt niet: 18 procent van de huishoudens gaat erop achteruit. Dat is een feit. Trap dus niet in allerlei gemiddelden. Een feit is ook dat van degenen die er wél op vooruit gaan, de hoogste inkomens er bijna tien keer meer op vooruit gaan dan mensen met een minimumloon. De ongelijkheid neemt dus gewoon toe op basis van de laatste begroting van Rutte II. Wat dat betreft sluit het kabinet in bekende stijl af.' Verwacht Roemer van het beoogde nieuwe kabinet van VVD, CDA, D66 en ChristenUnie andere koek? 'Dat moeten we nog even afwachten. Laten we eerlijk zijn, ook D66 is op economisch gebied behoorlijk rechts. Niettemin hoop ik dat de nieuwe ploeg echt wat gaat doen aan de ongelijkheid. De crisis is voorbij, het geld is er, de economie groeit, maar de lonen zijn jaren achtergebleven. Hoogste tijd dat iedereen gaat meeprofiteren.' •

tekst Rob Janssen

foto Pim Ras / HollandseHoogte©

COLUMN

SP in record-aantal gemeenten!

De SP doet in een record-aantal gemeenten mee aan de komende gemeenteraadsverkiezingen. Nog nooit eerder konden zoveel mensen in zoveel gemeenten op de SP stemmen tijdens de gemeenteraadsverkiezingen. In Apeldoorn, Emmen, Heerenveen, Leusden, Purmerend, Roermond en vele andere plekken kunnen mensen nu ook SP stemmen, waar dat vier jaar geleden niet kon.

Dat is fantastisch nieuws. Maar hoe komt dat eigenlijk?

In Amsterdam Zuidoost zijn veel mensen in actie gekomen. Metrolijn 53 zou worden ingekort, waardoor er geen directe verbinding meer naar de stad was. Actiegroepen M53Direct en Hart voor de K-buurt staken daar een stokje voor. Met steun van de SP: Robert Brand, Remine Alberts en veel anderen liepen zich het vuur uit de sloffen. Maar was die actie nodig dan, de SP zit toch in het college van Amsterdam met twee wethouders?

D66 is de grootste partij en voorstander van het inkorten van de metrolijn. Na het actieresultaat van de bewoners trok een D66'er voor de camera van AT5 zo'n zuur gezicht dat het leek alsof ie net uit een pot augurken gestapt was: de lijn moest gewoon ingekort worden. Actieleider Mike Brantjes van Actiegroep M53Direct reageerde onomwonden: 'We gaan tot hier en dan gaan we door!'

Zonder druk vanuit de samenleving was het niet gelukt om de 'vervoerregio' overstag te laten gaan. Dat ervaren we in heel Nederland. Van woningcorporatie tot gemeenteraad. Van Arnhem tot Utrecht en van Vlaardingingen tot de Provincie Groningen. Alleen met genoeg actieve mensen kunnen we ons werk in wijken, in de raad en in colleges goed doen. Onze beloften zijn juist daarom na de verkiezingen net zoveel waard als voor de verkiezingen. Dat kan niet iedere andere partij zeggen.

Ik ben er trots op dat we door onze aanpak al 40 jaar groeien en in een record-aantal gemeenten meedoen. We zullen hard werken om ons record over 4 jaar opnieuw te breken.

Laat ons weten wat u kunt bijdragen aan de SP in uw gemeente: doemee@sp.nl

Ron Meyer
voorzitter SP

Zwolle

Oss

Haarlem

Amersfoort

Zevenaar

Hengelo

Dongeradeel

Leusden

Enschede

Noordoostpolder

GROTE BUURTENCAMPAGNE GAAT DE VOLGENDE FASE IN

VOOR ELKAAR

Direct na de Tweede Kamerverkiezingen kondigde SP-voorzitter Ron Meyer de Buurtencampagne aan; vanaf dat moment zouden we met 1 miljoen mensen in Nederland een gesprek gaan voeren. Nu honderd SP-afdelingen hier al maanden mee bezig zijn, is de campagne een nieuwe fase ingegaan. Met een nieuwe naam: Voor Elkaar.

DAT CONTACT MET DE MENSEN belangrijk is voor de SP werd goed, maar wel onprettig, geïllustreerd door hoe de partij in het nieuws kwam de afgelopen weken. De SP-afdeling Hoorn wilde meedoen aan de gemeente-

raadsverkiezingen volgend jaar, maar mocht niet van het Partijbestuur. Dat leidde tot onbegrip en boze reacties. SP-voorzitter Ron Meyer daarover: 'We moeten gestaag groeien. Nu gaan we weer het record breken;

in nog meer gemeentes dan vorige keer kunnen mensen volgend jaar op de SP stemmen. Maar je moet eerst bouwen. En als je daar niet aan toe bent gekomen, dan doe je een stapje terug om weer op te bouwen. In Emmen, Leusden, Purmerend en Roermond is de afgelopen jaren gebouwd en daar doen ze nu weer mee. Hoorn is het Emmen van vier jaar geleden. Het aantal actieve leden is nu te krap om de verwachtingen waar te maken. Afdelingsvoorzitter Yvonne Kostelijk zei tijdens de Partijraad: we zijn teleurgesteld, maar we gaan er tegenaan want de SP is nodig in Hoorn. Meedoen met raadsverkiezingen is geen beloning voor hard werken

Amsterdam

Doetinchem

Middelburg

Ede

Roosendaal

– want geloof me, Yvonne heeft keihard gewerkt de afgelopen jaren, juist omdat het zo krap was – maar een middel om je doelen te bereiken.’

› **Veel mensen snappen dat niet. Je kunt toch ook besturen zonder op straat te staan?**

‘Wij zijn geen actiep partij. We zijn ook niet een bestuurspartij. We zijn wel een actieve politieke partij, die streeft naar een samenleving met minder ongelijkheid, waar iedereen kan meedoen. Eén middel is op straat zijn. Als we dat goed doen, dan gaan we graag de raad in. En als het kan, het

‘IK STAP NU EERDER NAAR VOREN’

Sita Bottenberg uit Heerlen is een van de helden die is gefotografeerd door Nicole Bolton. Bolton maakt een serie portretten van mensen die zijn opgestaan in de buurtencampagne, door heel het land. Sita is inmiddels SP-lid geworden.

‘Ik ben geboren en getogen in Meezenbroek, een Vogelaarwijk in Heerlen. Er is veel armoede, veel overlast van jeugd.’ Toen de SP-afdeling Heerlen langskwam om te kloppen, deed haar man open. Die vertelde aan Ron Meyer aan de deur dat hij niet kon helpen met acties omdat hij ziek is. Bottenberg: ‘Kort gezegd heeft hij ernstige darmproblemen en heeft hij altijd een voedingssonde. Maar hij staat positief in het leven. Ik rende Ron achterna, omdat ik heel graag wilde helpen. Er werd op de Kasteellaan keihard gereden. Het werd de Racebaan genoemd.’ Na een actie met de bewoners zijn er bloembakken geplaatst en is het een 30-kilometerzone geworden. Het grote

succes is met een feestje gevierd, en met een actie-monument. En dat was niet het enige; toen de inmiddels geactiveerde bewoners merkten dat er een pinautomaat ging verdwijnen, kwamen ze razendsnel in actie. Ook hier werd met stevig aanpakken en niet bang zijn snel succes geboekt.

Bottenberg is veranderd door de acties: ‘Ik was al drie jaar bezig met die snelheid en kwam steeds geen stap verder. Als je weet hoe het moet – met een beetje hulp van de SP en samen met de andere mensen in de buurt – dan gaan er deuren open. Ik pik nu dingen minder snel. Op mijn werk stap ik eerder naar voren, als er wat is waar ik het niet mee eens ben. Vroeger durfde ik dat niet. Nu heb je, voordat je het weet, die stap naar voren al gedaan. Ik ben mantelzorgster voor mijn man, mijn pgb werd afgewezen. Vroeger was ik dan heel erg geschrokken. Nu ben ik gaan bellen en na drie telefoongesprekken werd het alsnog goedgekeurd.’

foto Nicole Walton©

bestuur in. Daar zijn we niet vies van. In veel gemeentes, ook veel grote steden besturen we, in de helft van de provincies ook. Ik ben zelf twaalf jaar raadslid in Heerlen. Ik heb daar nog nooit in de oppositie gezeten. Wij

besturen in Heerlen al die tijd. We kunnen dat, omdat we weten wat er leeft.’

› **De buurtencampagne loopt gesmeerd. Wat gebeurt er allemaal?**

‘Wij voeren in honderd gemeenten gesprekken met mensen en verbeteren hun gemeenschap, huis, werkvloer en buurt. Bijvoorbeeld het veiliger maken van de straat, zoals in Haarlem waar buurtbewoners en hele klassen schoolkinderen de straat op gingen. Maar ook de strijd voor sluiting van twee onveilige kerncentrales in België, waar veel mensen in Nederland zich zorgen over maken. Acties van klein naar groot. De SP krijgt dingen voor elkaar.’

› **Je zegt het al: Voor Elkaar, de nieuwe titel van de campagne. Komt de campagne in een nieuwe fase?**

‘Zeker. De SP is de partij die die actie naar een hoger niveau tilt. Nu hebben we die buslijn voor elkaar, die straat is veiliger, die woningen zijn gerenoveerd, die sloop is voorkomen, maar hoe komt zo het socialisme dichterbij? Het antwoord daarop is

driedelig. Ten eerste: op al die plekken waar mensen voor de eerste keer opstaan, doen ze iets heel groots. Niet opgeven, maar opstaan; dat is een kleine revolutie in de hoofden van mensen. Zij zijn voor altijd veranderd in mensen die weten wat strijden is. Ik herinner me Kapi Lijfrok, een van de schoonmaak-stakers die op ons congres zei: we zijn van stille muisjes brullende leeuwen geworden.’

‘Ten tweede: er is veel overlap in thema’s natuurlijk. Daar kunnen we landelijk – als partij en in de Tweede Kamer – mee aan de slag. Bijvoorbeeld al die verschillende woning-acties brengen we bij elkaar. We stellen ons de vraag: hoe kan het dat er honderd jaar geleden arbeiderspaleizen gebouwd werden? Betaalbare en prachtige woningen die we nu nog koesteren als architectuur om trots op te zijn. De samenleving was toen

THEATER VOOR ELKAAR!

Op zondag 3 december gaat *Voor Elkaar* het theater in. We brengen op deze middag onze buurtactivisten samen met de maatschappelijk leiders. Van schrijvers tot sporters en van geestelijk leiders tot muzikanten. We spreken met elkaar over de staat van het land, genieten van muziek en theater en laten natuurlijk onze activisten aan het woord. Deze dag zal alleen slagen als we er samen voor zorgen dat de mensen waarmee wij actie voeren massaal aanwezig zijn. Binnenkort maken we zowel namen van sprekers en artiesten bekend, als ook de locatie.

Houd de datum alvast vrij: 3 december!

minder rijk dan nu, maar men kon toch kiezen voor betaalbare woningen waar je trots op kon zijn. Die keuze was een politieke keuze en wij kunnen als partij de schimmelwoningen, de huurstijgingen, de onnodige sloop bijeenbrengen in ons grotere verhaal over volkshuisvesting.’

‘Ten derde spreek ik met honderd maatschappelijk leiders, uit religieuze hoek, uit het leger, tv-presentatoren, filmmakers, journalisten, burgemeesters, voetbaltrainers. Ik vraag hen hetzelfde als wat we mensen bij het kloppen vragen: wat is er aan de hand? Uit hun antwoorden komt een hele sterke rode lijn naar voren. Zij zijn geen van allen lid van de SP, maar allemaal zien ze dat

foto Maurits Gemmink

ACTIE-KAART

Alle acties, lopend en gewonnen, worden op een grote kaart van Nederland bijgehouden. Bob van Ravensberg, voorzitter van de SP Amersfoort, laat trots zien welke buurtacties er in Amersfoort lopen.

ACTIE-MONUMENTEN

Het verleden kan mensen inspireren. Dat is helemaal zo bij succesvolle acties. De SP heeft, samen met de mensen, door de jaren heen al heel wat acties gewonnen. De mensen die opstonden voor de buslijn, de veilige straat, of de betaalbare woningen, zullen het nooit meer vergeten. Maar voor anderen is die strijd vaak niet zichtbaar.

het individualisme doorgeslagen is. Dat er behoefte is aan gemeenschapszin.'

› **Hoe verbindt dat de problemen van de mensen waarmee we in de buurten samen strijden?**

'Die behoefte aan gemeenschapszin vind je ook terug in al die acties op straat. Voor de meeste mensen geldt dat er alleen echte vooruitgang is als er een sterke gemeenschap is. Solidariteit is niet alleen voor de allerarmsten. Solidariteit is voor iedereen van belang. Mensen praten tegenwoordig over solidariteit alsof het charitas is, zie mij nou eens iets aardigs doen voor iemand die dat heel hard nodig heeft. Maar dat is de neoliberale invulling van solidariteit; volgens de neoliberalen kan iedereen voor zichzelf opkomen. Zo niet, dan ben je zielig. Dat is niet onze solidariteit. Onze solidariteit is gebaseerd op het gegeven dat mensen elkaar nodig hebben. Investeren in gemeenschappen is investeren in jezelf.'

› **Vandaar ook de dubbele betekenis van Voor Elkaar?**

'Om wat voor elkaar te krijgen is het belangrijk dat er een sterke gemeenschap is. Dat mensen dingen voor elkaar over hebben. Ja, uiteraard ook voor de mensen die niet voor zichzelf kunnen zorgen. Maar een goed ov is voor iedereen van waarde. Een veilige buurt is voor iedereen belangrijk. Een goede school voor jouw kinderen en die van anderen is goed voor iedereen. Het belang van de gemeenschap gaat veel verder dan lief zijn

foto SP Leusden

BUURTBOKAAL NAAR LEUSDEN

Om extra aandacht te geven aan mooie acties kunnen afdelingen de buurtbokaal winnen. Aan het eind van de zomer was de eer aan de afdeling Leusden. De SP Leusden voert met bewoners ac-

tie voor behoud van buslijnen, die na de overgang van Connexxion naar Syntus verdwenen. Tijdens een superzaterdag half september werd de bokaal uitgereikt.

voor arme mensen. Voor Elkaar betekent een trotse invulling van gemeenschapszin, echte solidariteit. Al die maatschappelijk leiders zeggen me dat het grote verhaal ontbreekt. Het is aan de SP om met dat verhaal te komen. Omdat óns grote verhaal het

kleine met het grote verbindt, de strijd in de buurt met de internationale strijd. Daar zijn en blijven we uniek in.' ●

tekst Diederik Olders

Daarom verschijnen overal in Nederland herinneringen aan sociale strijd.

foto's Maurits Gemmink

Een bekend monument is het Volksbos in Vlaardingen, waar bewoners massaal bomen plantten om een stuk natuur te behouden – met als titel Groeiend Verzet. Dat Volksbos bestaat nog steeds, en getuigt van het succes dat toen behaald is. In Groningen komt een bloembollenveld met als titel Bloeiend Verzet (zie ook pagina 19 in deze Tribune). Er komt een knikkertegel met een tekst die herinnert aan een SP-actie voor verbetering

foto archief SP

van huurwoningen en een 30-kilometerbord, met een bordje dat eraan herinnert dat de nu veilige weg er door de strijd van bewoners is gekomen.

Al deze actiemonumenten herinneren anderen eraan dat de goede dingen die van ons samen zijn, meestal niet vanzelf gebeurd zijn. Dat ze deel uitmaken van een geschiedenis om trots op te zijn.

EENZAME NACHTEN

Medewerkers van zorginstelling de Schutse in Lopik bivakkeerden nachtenlang in tentjes voor de deur van hun werkplek. Want met slechts één verzorger voor ruim zestig bewoners reden zij het niet in de nacht. De actievoerders wisten zich gesteund door warme reacties uit het hele land, waaronder van collega's die ook dagelijks kampen met onderbezetting. Ook SP-Tweede Kamerlid Lilian Marijnissen kwam langs, met chocolaatjes voor de nachtbrakers. De petitie 'Samen in de nacht', waarmee de medewerkers vragen om een tweede collega in de nachtdienst, is inmiddels door duizenden mensen ondertekend.

foto FNV
tekst Lesley Arp

WETENSCHAPPELIJKE ONAFHANKELIJKHEID

ALS DE HAMVRAAG NIET EENS MEER GESTELD WORDT

Sandra Beckerman en ROOD voeren al jaren actie voor de onafhankelijkheid van de wetenschap. Die staat meer onder druk dan tot nu gedacht, naar nu blijkt. 'Get the (S)hell out of science!'

SANDRA BECKERMAN NOEMT het graag 'WC-eend-wetenschap', vrij naar de tv-reclame van de toiletreiniger waarin een nogal sullig personage zegt: 'Wij van WC-eend adviseren WC-eend.' Dat mag als een parodie op de wetenschap bedoeld zijn, maar inmiddels komt het verdacht veel in de buurt van de werkelijkheid. Al jaren trekt Beckerman, vergezeld van een grote plastic eend, ten strijde tegen de belangenverstrengeling tussen wetenschap en bedrijfsleven. Maar een onlangs gepubliceerd onderzoek van het bureau Changerism, een in duurzaamheidsvraagstukken gespecialiseerde denktank uit Rotterdam, legt bloot dat de banden tussen de Erasmus Universiteit en de fossiele industrie nog verder gaan dan gedacht. Zo liet Rotterdam School of Management (RSM), wat de grootste faculteit van de universiteit is, Shell 'de opzet van het leerprogramma' en zelfs 'profielen van de studenten' beïnvloeden. Ook treedt Shell op als sponsor van studentenactiviteiten en zijn medewerkers van de oliegi-gigant graag gezien tijdens gastcolleges, aldus Changerism. Daarnaast stelt de denktank dat RSM diverse onderzoeken uitvoerde waar Shell bij gebaat was. Saillant voorbeeld daarvan is het onderzoek naar manieren om het maatschappelijk draagvlak voor gaswinning in Nederland te vergroten. RSM deed mee aan dat onderzoek, Shell was een van de financiers ervan.

Sandra Beckerman: 'Dat onderzoek ging dus feitelijk over de vraag hoe Shell zijn naam kan zuiveren. Maar diepgravend en integraal onderzoek naar wat gaswinning voor Groningen betekent vindt niét plaats. Terwijl dat laatste de mensen juist zo bezighoudt en raakt.' Beckermans conclusie: bij innige verstrengeling tussen wetenschap en bedrijfsleven worden belangrijke vragen niet meer gesteld.

Niets

Volgens het SP-Kamerlid heeft dat alles te maken met de huidige financiering van de wetenschap door de overheid. 'Universiteiten krijgen steeds minder geld voor langdurig en fundamenteel onderzoek. De focus ligt op kortlopend onderzoek. Men dacht namelijk dat snel onderzoek in samenwerking met het bedrijfsleven zou leiden tot snelle doorbraken.' Maar die doorbraken bleven uit, zo onthulde het Financieele Dagblad afgelopen zomer. Op voorspraak van het ministerie van Economische Zaken opereren wetenschappers en bedrijven in negen zogenaamde 'topsectoren' al een jaar of zes samen om tot innovatie op uiteenlopende gebieden te komen. Dat leidde eigenlijk tot niets. Volgens woordvoerders van andere

ministeries (o.a. Infrastructuur en Milieu) 'gebruikt Economische Zaken het topsectorenbeleid vooral om de belangen van de BV Nederland te behartigen', schrijft de krant. Beckerman: 'Je ziet het ook in de voeding. Er wordt heel veel onderzoek gedaan naar wat bepaalde voeding met je doet. Preventie in de vorm van minder eten wordt daarentegen nauwelijks onderzocht. Omdat het bedrijfsleven daar niet in geïnteresseerd is.' De vraag 'Hoeveel bier kun je drinken, zonder dat het ongezond wordt?' is commercieel gezien natuurlijk een stuk interessanter dan de vraag 'Hoe gezond is het om alcohol helemaal af te zweren?'

Hoe onafhankelijk is de wetenschap in Nederland nog? In hoeverre komen onderzoeksresultaten neer op reclame voor de producten van het bedrijf dat (mee)betaalde aan het onderzoek? Naar aanleiding van de onthullingen uit Rotterdam wil Sandra Beckerman nu dat alle universiteiten door de regering onder de loep genomen worden. 'Alle contracten zoals RSM die met de fossiele industrie sloot, moeten boven water komen.' Gaat dat lukken? 'Vroeg of laat wel, ja. Alleen willen de meeste andere partijen er nu nog niet aan, heb ik gemerkt. Zij vinden het niet zo'n probleem.' •

tekst Rob Janssen
foto archief ROOD

WERELDTOP

Jim van Os (Utrecht, 1960) stapte dit jaar over naar het Universitair Medisch Centrum Utrecht, waar hij werd benoemd tot voorzitter van de divisie Hersenen. Daarvoor was hij hoofd van de afdeling Psychiatrie en Psychologie van het UMC in Maastricht. Van Os is hoogleraar Psychiatrische Epidemiologie en Publieke GGZ.

Door vakgenoten wordt hij tot de wereldtop gerekend. Hij is lid van het selecte gezelschap van de Koninklijke Nederlandse Academie van Wetenschappen en werkte onder meer mee aan de vijfde editie van de DSM, het internationale classificatiesysteem van de psychiatrie. Een systeem waar hij de nodige kritiek op heeft, de wetenschappelijke onderbouwing van diagnoses en behandelrichtlijnen is volgens hem minder hard dan vaak wordt aangenomen. Hij maakt zich sterk voor meer wetenschappelijke en patiëntvriendelijker diagnoses dan de DSM-labels. 'Ik zat destijds in die commissie als luis in de pels.'

In Utrecht volgt hij René Kahn op, een van de collega's die op een heel ander spoor zaten en Van Os hebben bekritiseerd als aanhanger van de antipsychiatrie uit de jaren zeventig van de vorige eeuw. De kern van het meningsverschil zit in Van Os' ontkening dat schizofrenie een – chronische – hersenziekte zou zijn. Naar zijn overtuiging ontbreekt het bewijs daarvoor en is het waarschijnlijker dat psychoses een psychische oorzaak hebben.

Jim van Os is een van de oprichters van PsychoseNet, een platform voor ervaringsdeskundigen en professionele behandelaars. De zelfhulpwebsite biedt geen behandelingen en therapieën aan, maar beantwoordt via het eSpreekuur wel vragen van mensen met psychische klachten.

Aan de wanden van zijn werkkamer in het Utrechtse UMC hangt moderne kunst, waaronder een schilderij van Klaas Gubbels, de man van de theepotten. Ook twee ingelijste foto's verraden Van Os' voorkeur. 'Ik houd van werk op het snijvlak van beeldende kunst en architectuur.' Hij geeft regelmatig gastlessen op de kunstacademie over de effecten van ruimte op mensen.

‘HET HELE SYSTEEM MOET OP DE SCHOP’

Er heerst chaos in de geestelijke gezondheidszorg, zegt hoogleraar psychiatrie Jim van Os. ‘Van alle kosten in de ggz zit tussen de 30 en 40 procent in de overhead.’ Hij acht de tijd rijp voor een parlementaire enquête. ‘Het hele systeem moet op de schop. Waar hoort de ggz thuis? Niet bij de zorgverzekeraars. De gezondheidszorg is een publieke zaak.’

Zijn vader zat in een Jappenkamp. ‘Hij overleefde de ontberingen en had na terugkomst in Nederland nog maar één doel: rijkdom verwerven, om zo nooit meer slachtoffer te worden. Mijn vader slaagde in zijn opzet, maar of hij ook echt gelukkig was, betwijfel ik ten zeerste. Gelukkig worden mensen van samenwerken, van samen streven naar een hoger doel, van gelijkheid en gelijkwaardigheid in alle lagen van de bevolking.’

Professor Jim van Os, gerenommeerd psychiater en onderzoeker, internationaal bekend van baanbrekende publicaties, breekt een lans voor solidariteit en verbinding. ‘Die discussies moeten mondiaal worden gevoerd.’ Chronische ongelijkheid is funest voor een samenleving. ‘Helaas dreigt die ongelijkheid nog verder toe te nemen. Een maatschappij bloeit bij verbondenheid, maar wij laten ons leiden door angst.’

Als Jim van Os spreekt over armoede in ons eigen land, laat hij het bestaansminimum buiten beschouwing. ‘Ik bedoel de relatieve armoede, de praktijk van permanente geldnood waar je dagelijks mee worstelt. Daar wordt een mens ongelukkig van. Ook als je niet tot de categorie onder het bestaansminimum behoort, word je er voortdurend aan herinnerd en dat voelt niet lekker. Maatschappelijke ongelijkheid is meer dan armoede alleen. Het gaat ook over uitsluiten en niet mee kunnen doen. Die ongelijkheid treft niet alleen de direct betrokkenen, maar ook degenen zonder financiële problemen. Degenen die een fatsoenlijk inkomen hebben. Hun op het eerste gezicht zorgeloze leven wordt erdoor verzuurd.’

Het valt hem op dat in landen zonder enige sociale zekerheid meer solidariteit bestaat, dat er sprake is van een grotere gemeenschapszin als iedereen arm is. ‘Je voelt je nog

ongelukkiger als jij in een groep de enige bent die in armoede verkeert. Bij ons is alles geregeld met een collectief systeem, iets wat in de Verenigde Staten ontbreekt. Daar is het ieder voor zich, terwijl juist de vrijgevigheid groter is dan bij ons. De Amerikanen zijn veel eerder geneigd een zwerver iets toe te stoppen of aan een goed doel te geven.’

Jim van Os kraakt een harde noot over de publieke sector. ‘De publieke sector moet de samenleving dienen. Het is bizar dat er door personen in de top miljoenen worden verdiend. Salarissen en bonussen lopen uit de klauwen en daarmee wordt een aanslag gepleegd op de collectieve spirituele gezondheid. De saamhorigheid krijgt er klap op klap door. Ook – of juist – iemand die een publieke functie vervult, moet solidair zijn.’ Hij plaatst de stand van zaken in een breder perspectief. ‘Het werkelijke probleem is de wereld die wij voor onze kinderen achterlaten. De sociale omstandigheden, het milieu, daar moeten we aan werken. In het besef dat je niet alles, maar wel veel op kunt lossen. Het is een proces dat geduld en aandacht vergt en wat mij betreft is het progressief gedachtegoed daarbij de leidraad. Religie draagt er volgens mij niets aan bij. Ik bedoel de georganiseerde religie, niet spiritualiteit. De psychiatrie is verbonden met sociale ontwikkelingen, psychisch lijden staat vaak in nauw verband met de omgeving.’

› **Van alle rond de 500.000 bijstandsgerechtigden ontvangt een derde psychische zorg. Bijna 60 procent van alle kosten in de geestelijke gezondheidszorg komt voor rekening van mensen met een uitkering, toont recent onderzoek aan.** ‘Als je langdurig worstelt met psychische

klachten, beland je uiteindelijk vanzelf in de bijstand en omgekeerd loop je aanmerkelijk meer risico op een psychische stoornis als je in de bijstand terecht komt. Dat ergaas als sociale uitsluiting. Het rigide beleid van het UWV versterkt die tendens. Al te vaak weigert het UWV mensen met een psychische problematiek een uitkering volgens de ziektewet, terwijl ze daar wel voor in aanmerking komen. Het gevolg is dat ze de bijstand in worden geduwd en zie daar nog maar eens uit te komen. Gedwongen solliciteren, of een tegenprestatie leveren, werkt dan averechts. Voordat iemand weer aan het werk kan, moet hij eerst genezen. Ook als er sprake is van psychische problemen.’

› **Werk zou de kans op een depressie verkleinen. Staatssecretaris Klijnsma van Sociale Zaken maakt de komende twee jaar 3,5 miljoen euro vrij voor het naar werk begeleiden van mensen met psychische aandoeningen, in een samenwerkingsverband van ggz-instellingen, de gemeenten, werkgevers en het UWV. Jij verwacht hier weinig heil van.**

‘Op deze manier bestrijd je alleen de symptomen. De organisaties gaan door met waar ze mee bezig waren en er komt alleen nog maar meer bureaucratie bij. Ik voel veel meer voor een radicale ommezwaai, voor een ander systeem waarin de ggz, de sociale diensten, het UWV en de eerstelijnszorg worden geïntegreerd. De kans dat er veel beter wordt samengewerkt, zal dan aanmerkelijk groter zijn. We moeten de samenhang niet uit het oog verliezen.’

› **Moet een maatschappij accepteren dat er altijd mensen zullen zijn die gewoon nooit ‘mee kunnen doen’ om zich vervolgens over hen te ontfermen?**

‘Het zou in de psychiatrie niet moeten gaan om meetbaarheid, maar om persoonlijk herstel’

‘Absoluut. Dat is ook een teken van beschaving. Zoals het ook geweldig zou zijn als we ervaringsdeskundigen die werkloos thuis zitten inschakelen in de zorg- en hulpverlening. Mensen die psychisch hebben geleden, en dat gedurende een langere periode, zijn heel bijzonder. Hoe hebben zij het overleefd? Waar haalden ze de kracht vandaan om er ten langen leste uit te komen? Wij kunnen profiteren van hun gevoeligheid en kwetsbaarheid en natuurlijk van hun inzichten. Ik geloof in samenwerking tussen professionals en ervaringsdeskundigen, waarbij op grond van gelijkwaardigheid wordt geprobeerd complexe vraagstukken op te lossen. Ik noem het sociale economie. Benut het talent van de ervaringswerkers, zij kunnen een fundamentele rol spelen in de geestelijke gezondheidszorg, de ggz. Op die manier schep je dus ook banen. In plaats van mensen uit te sluiten, laat je hen zinvol

en belangrijk werk verrichten. Dat versterkt hun gevoel van eigenwaarde en daarmee ook de samenleving waarvan ze, weer, deel uitmaken.’

› **Intussen slaat de marktwerking diepe gaten in de ggz. De zorgverzekeraars willen resultaten zien en kosten beperken. En wat gebeurt er? De kosten stijgen en het rendement neemt af, patiënten met zware klachten vallen buiten de boot omdat zij niets opleveren.**

‘Van alle kosten in de ggz zit tussen de 30 en 40 procent in de overhead. Dat vind ik zo’n vreselijke trend dat ik de tijd rijp acht voor een parlementaire enquête. Het hele systeem moet op de schop. De SP wil de zorg collectief maken en daar ben ik het mee eens. Waar hoort de ggz thuis? Niet bij de zorgverzekeraars. De gezondheidszorg is een publieke zaak, dat is mijn vaste

overtuiging en kom bij mij niet aan met het tegenargument dat het dan onbetaalbaar zal worden.’

‘Voor mij draait psychiatrie om de verantwoordelijkheid van de mens. De maakbaarheid en meetbaarheid, symptoombestrijding als behandeling, wijs ik van de hand. Helaas denken de overheid en de zorgverzekeraars er anders over. De ggz is een handel in diagnoses geworden. Er wordt pas hulp geboden als er een zogenaamde objectieve psychische stoornis is vastgesteld. Die diagnose moet wel voldoen aan de richtlijnen van het Kwaliteitsinstituut GGZ: zo niet, dan wordt er niets vergoed. Zoals ik zei geloof ik niet in de behandeling van symptomen, maar in een proces van persoonlijk herstel dat in elk specifiek geval weer anders kan verlopen.’

› **Wat bedoel je met persoonlijk herstel?**

‘Bekijk de patiënt als mens en niet als patiënt en help hem door verbinding, contact, zingeving, hoop en optimisme. Onderken de ingewikkeldheid van het leven en stel hem in staat zelf antwoorden te formuleren. Patiënten kunnen, ondanks hardnekkige beperkingen, toch een perspectief op een zinvol leven vinden. Dat is persoonlijk herstel. Let wel, dit gaat niet van vandaag op morgen, het is een lange en moeilijke weg en daar moet je de tijd voor

PRIVACY IN DE GGZ: HET GEVECHT OM DE ROM-DATA

Een kwestie die de afgelopen maanden veel stof heeft doen opwaaien betreft het verplicht delen van de zogenaamde routine outcome monitoring: de ROM-data. Het gaat om privacygevoelige gegevens die in de geestelijke gezondheidszorg worden verkregen door het invullen van vragenlijsten die gebruikt worden ter ondersteuning van de behandeling van individuele patiënten. Deze vragenlijsten zijn niet bedoeld om de kwaliteit van behandelingen te meten en te vergelijken en, zo stellen vele deskundigen, daarvoor zijn ze ook niet geschikt. Toch is het sinds begin dit jaar wettelijk verplicht om de ROM-data daarvoor ter beschikking te stellen.

Diagnose, burgerservicenummer, geboortjaar, begin- en einddatum DBC (Diagnose Behandeling Combinatie), geslacht, leefsituatie, opleidingsniveau én vragenlijsten over stemmingen, angsten, verslaving en seksueel gedrag, zorgaanbieders moeten alle informatie aanleveren aan de Stichting Benchmark GGZ. Juist tegen die verplichting ontstond grote weerstand. Professionals in de zorg richtten de actiegroep

Stop Benchmark GGZ op, die zich keert tegen deze ‘geldverslindende, zinloze en bureaucratische praktijk’ en een petitie heeft gelanceerd. De actiegroep kan op de onvoorwaardelijke steun van Jim van Os rekenen. ‘Het is voor mij onbestaanbaar dat vertrouwelijke gegevens worden doorgespeeld naar de Stichting Benchmark GGZ, en daarmee dus naar de zorgverzekeraars, zonder dat de patiënt om toestemming is gevraagd.’

Renske Leijten, lid van de Tweede Kamer voor de SP, stelde er vragen over aan minister Edith Schippers van VWS en werd door haar in het gelijk gesteld. Schippers onderkende dat de wettelijke basis voor de aanlevering van de zogenaamde ROM-data ontbreekt en dat aanlevering alleen mag met expliciete toestemming van de patiënt. Brancheorganisatie GGZ Nederland adviseerde zorgaanbieders dan ook onmiddellijk te stoppen met het aanleveren van de ROM-gegevens. In plaats van hier consequenties aan te verbinden, kondigde de minister aan op zoek te gaan naar een wettelijke basis

via een reparatiewet. Minister Schippers deed die uitspraken in maart en nog steeds zijn er veel vragen onbeantwoord.

Onduidelijk is namelijk wat er gaat gebeuren met de onwettig verkregen gegevens die tot nu toe verzameld zijn. Daarnaast zijn er zorgverzekeraars die zorgaanbieders nog steeds verplichten de ROM-gegevens aan te leveren op straffe van een budgetkorting. Volgens minister Schippers mogen zorgverzekeraars geen sanctie hanteren als zorgverleners de gegevens niet aanleveren aan de Stichting Benchmark GGZ. In augustus nam de bewindsvrouw afstand van de ggz-instelling Centiv, die een cliënt een boete in het vooruitzicht stelde omdat hij weigerde persoonlijke informatie ten behoeve van de Stichting Benchmark GGZ af te staan. Er vinden in de praktijk echter dus nog wel represailles plaats op het niet aanleveren van de gegevens, via de budgetkorting.

www.stopbenchmark.com

nemen. Maar ja, tijd kost geld, dus zijn instellingen gedwongen de mildere 'gevallen' in behandeling te nemen en patiënten in een ogenschijnlijk uitzichtloze situatie te weren. Ik beweer zeker niet dat iedere patiënt met het persoonlijk hersteltraject in medische zin kan genezen, maar de huidige ggz biedt er weinig ruimte voor, met als gevolg dat de patiënt ten prooi valt aan hopeloosheid. Let wel, ik wijs niet met de vinger naar de hulpverleners. Zij zijn in staat om adequate hulp en therapie te bieden, maar zitten gevangen in het systeem; het managementinformatiesysteem dat is bedoeld om de uitgaven transparant te houden, uitgaven die in de hele ggz neerkomen op zes miljard per jaar. Evenveel als wordt uitgegeven aan uitkeringen overigens. Hulpverleners zijn er veel te veel tijd aan kwijt en steeds meer administratieve krachten op de kantoren worden ingezet om alle controles en rekeningen te stroomlijnen. Voor hulpverleners wordt het werk er bepaald niet aantrekkelijker op. Zij voeren het systeem uit terwijl ze zich liever concentreren op de voor de patiënt gewenste therapie, tenslotte hebben ze daar bewust voor gekozen.'

› **Met als gevolg...**

'Ondoelmatige geestelijke gezondheidszorg, terwijl wij er in Nederland toch meer geld aan uitgeven dan veel andere landen. Bijna een kwart van alle Nederlanders kampt jaarlijks met significante psychische klachten, maar de capaciteit van de ggz blijft steken op zes procent. Een gratis en breed toegankelijke ggz ontbreekt, wij kunnen de vraag naar publieke vormen van zorg niet aan, waardoor er schaarste en dientengevolge uitdijende wachtlijsten ontstaan. Er is geen zicht op wie wel en wie geen zorg ontvangt, de regie ontbreekt ten enenmale. GGZ-instellingen worden bij de selectie gedwongen strategische keuzes te maken. Ze selecteren patiënten die naar verwachting voldoen aan de criteria van symptomatische verbetering. Milde problematiek krijgt een overbehandeling, ernstige problematiek wordt terzijde geschoven. Je kunt gerust stellen dat er op dit moment sprake is van chaos in de ggz.'

› **Technische behandelingen, handel in diagnoses, een overgereguleerd systeem, administratieve rompslomp – oftewel: als de boekhouding maar klopt.**

'Precies. In deze constellatie komt het proces van persoonlijk herstel amper aan bod. Erkenning, betekenisgeving, verbinding, menselijkheid en verbondenheid, je kunt het allemaal niet in tijd meten. Nogmaals, de

'Een tegenprestatie in de bijstand werkt averechts'

hulpverleners weten waar het werkelijk om draait en willen graag helpen bij persoonlijk herstel, maar de taal, de verdeling van capaciteit en de inrichting van het ggz-bedrijf blokkeren de mogelijkheden.'

'Ik hoorde laatst het relaas over een meisje met anorexia én een depressie. Zij was klaar met het leven, ze kon het niet meer volhouden. Totdat ze tijdens een wandeling een man ontmoette die naar haar luisterde. Vier jaar lang maakten ze elke dag een ommetje, ze voerden 1200 gesprekken. De man beschouwde zichzelf als haar levensbegeleider. Het mocht helaas niet baten, ze vroeg en kreeg euthanasie. De man was zwaar teleurgesteld in de hulpverlening rond het meisje, dat om ondoordringelijke redenen wel werd behandeld voor haar anorexia, maar niet voor haar depressie. De man vroeg zich af waarom hij als vertrouwenspersoon nooit is gezien, waarom hij helemaal geen rol had. Ik ben het met hem eens. Hij beschikte over veel empathie en mensenkennis en kon tot op zekere hoogte tot haar doordringen. Ik ben van mening dat ze hem bij de behandeling hadden kunnen betrekken, misschien zelfs wel in een leidende rol. Zijn rol had de ggz onder de huidige omstandigheden nooit kunnen spelen. Moet je je voorstellen, al die uren...'

› **Als de ggz de omgeving, in dit geval deze man, wel bij de behandeling had betrokken, zou het meisje dan wellicht af hebben gezien van euthanasie?**

'Dat kan ik natuurlijk niet met zekerheid zeggen. Euthanasie in de psychiatrie is heel ingewikkeld en in geen enkel opzicht te vergelijken met iemand met ongeneeslijke kanker. Wij zijn in ons land ooit zo moedig geweest om daarvoor wetgeving te maken. Psychisch lijden komt het meeste voor onder jonge mensen met een lange levensverwachting. De psychiatrie moet in staat worden geacht om het ondraaglijk en uitzichtloos psychisch lijden te verzachten, om het draaglijk te maken, om samen met de patiënt nieuwe doelen te stellen. Daar moet je dan wel de tijd voor nemen en ik zeg het andermaal: voor een ggz-instelling is een langdurige en intensieve behandeling in het huidige bestel te kostbaar. Daar beginnen ze niet aan, dat past niet in het bedrijfsmatig denken.'

› **Leidt dit tot meer vraag naar euthanasie? 'Ik ben bang van wel.'** •

tekst Robin Bruinsma
foto's Maurits Gemmink

> DEMOCRATIE! OH NEE, LAAT MAAR

Een historische en tegelijk hilarische gebeurtenis: een initiatiefwet die in de Kamer niet verdedigd wordt door de indieners. Jaren geleden dienden D66, GroenLinks en PvdA een initiatiefwet in, die ervoor moest zorgen dat we in Nederland bindende referenda krijgen. De uitslagen van het referendum over de Europese Grondwet en dat over het Oekraïneverdrag werden door de regering genegeerd. Dat kan omdat het slechts raadgevende referenda zijn.

Tweede behandeling

Goed idee dus, zo een bindend referendum, want als de bevolking duidelijk nee zegt, dan moet de regering zich daaraan houden. Maar achteraf vonden de indieners het toch niet zo'n goed idee. Blijkbaar vinden ze democratie toch niet zo leuk als er niet uitkomt wat er volgens hen uit moet komen. En GroenLinks, PvdA en D66 weigerden dus de tweede behandeling in de Kamer te doen. Het zit namelijk zo: de wet was al aangenomen door de Tweede Kamer en de Eerste Kamer, maar omdat de grondwet veranderd moet worden, moet

Campagne Oekraïne-referendum: Nederland zei nee.

het nóg een keer aangenomen worden door het parlement, nadat er verkiezingen zijn geweest. Nu dus.

'Angst voor de burgers'

Maar toch werd de wet alsnog behandeld in de Tweede Kamer. Want SP'er Ronald van Raak zorgde voor een historisch unicum: hij verdedigde de wet in de Kamer, zonder dat de SP een van de indieners was. Van Raak zei over de indieners eerder: 'Dit optreden getuigt van angst

voor de burgers en weinig respect voor de democratie. Het correctieve referendum verdient een goede verdediging en dat wil ik graag doen.'

Nu ook de indienende partijen tegen stemmen, is de referendumwet ten dode opgeschreven. Maar ook dat is democratie: zichtbaar maken dat er bij sommige partijen een groot verschil is tussen wat ze in de media roepen, en wat ze dóén als het er echt op aankomt.

> VEILIGER VOORSCHOTEN

Omdat voetgangers en fietsers in Vooreschoten zich vaak niet veilig voelen in het verkeer, heeft de lokale SP al enige tijd geleden een voorstel ingediend om een professioneel onderzoek te laten doen naar de verkeersveiligheid. De motie is

aangenomen, maar het onderzoek is nog steeds niet uitgevoerd. Om de gemeente aan te sporen, heeft de SP Vooreschoten in september vast een voorschot genomen. Op een grote plattegrond konden bezoekers van de jaarlijkse vrijwilligersmarkt

aangeven waar de pijnpunten zitten. De snelle inventarisatie leverde alvast 25 plekken op waar volgens hen de verkeerssituatie verbetering behoeft.

> LINKSE SAMENWERKING TEGEN PAYROLL-CONSTRUCTIES

SP, PvdA en GroenLinks werken samen om ervoor te zorgen dat mensen die via een zogenaamde payroll-constructie werken voortaan hetzelfde loon en dezelfde arbeidsvoorwaarden krijgen als hun collega's met een normaal contract. SP'er Bart van Kent, PvdA'er Gijs van Dijk en GroenLinkser Zihni Özdil dienden een initiatiefwet in. Payrolling is oorspronkelijk bedoeld voor kleine werkgevers die hun personeelsadministratie willen uitbesteden. Vaak wordt deze route misbruikt om mensen minder te betalen en slechtere arbeidsvoorwaarden te geven. Van Kent: 'Door ons wetsvoorstel krijgen werknemers dezelfde rechten, of ze nu via een payroll-bedrijf werken of direct in dienst zijn. Dit is een stap vooruit en wat mij betreft volgen er nog vele.'

De drie musketiers, vlnr Özdil, Van Kent en Van Dijk; één voor allen, allen voor eerlijk werk.

> LIJST VAN FALENDE BAZEN

Wat hebben een varkensbaron en een ontslagen zorgbestuurder die een flinke zak geld meeneemt met elkaar gemeen? Als het aan SP-Tweede Kamerleden Frank Futselaar en Lilian Marijnissen ligt verdienen deze falende bazen een plek op een zwarte lijst. Zorgbestuurders die er een puinhoop van maken krijgen soms een vertrekbonus mee van honderdduizenden euro's, om vervolgens weer bij een andere zorginstelling aan de slag te gaan. Onbegrijpelijk, vindt Marijnissen. Voor Futselaar is het niet uit te leggen dat een varkenshouder die in Duitsland een beroepsverbod kreeg, in Nederland ongestoord zijn gang kan gaan. Hij verwijst hiermee naar de

Frank Futselaar

eigenaar van de afgebrande stal in Erichem, waar afgelopen zomer 24.000 varkens stierven. Een meerderheid van de Tweede Kamer steunt zijn voorstel voor een

Lilian Marijnissen

zwarte lijst. 'Voor een boer die in andere landen dieren heeft mishandeld of verwaarloosd is in ons land geen plek', aldus Futselaar.

foto's Suzanne van de Kerk, Nynke Vissia

> HISTORISCHE STAP IN DE STRIJD TEGEN KERNWAPENS

Op 20 september hebben meer dan 120 VN-lidstaten getekend voor een totaalverbod op kernwapens. 'Een feestelijk moment', zegt SP-Tweede Kamerlid Sadet Karabulut. Zij was in juli als lid van een speciale parlementaire delegatie aanwezig bij de onderhandelingen over dit verdrag in de Verenigde Naties.

> Wat houdt het verdrag in?

'Een verbod op het bezit van kernwapens, maar ook op alles eromheen. Zoals het ontwikkelen, testen en financieren ervan.'

> Dus binnenkort zijn alle kernwapens de wereld uit?

'Nee, nog niet. Het kernwapenverbod is alleen bindend voor de landen die het ondertekend hebben. Maar het mooie van dit verdrag is dat het een duidelijke norm stelt: kernwapens zijn niet acceptabel. Dat legt een grote druk op de landen die ze wel hebben. In het verleden hebben we gezien waar dat toe kan leiden. Bij chemische wapens en clustermunitie bijvoorbeeld. Toen het eenmaal de norm werd dat die echt *not done* zijn, wilde na verloop van tijd geen land er meer mee geassocieerd worden en trokken bijvoorbeeld ook investeerders zich terug. Het is een historische stap in een langdurige strijd.'

> Nederland heeft het verdrag niet ondertekend, maar was als enige Navo-land wel aanwezig bij de onderhandelingen. Hoe zit dat?

'Dankzij het burgerinitiatief van Pax, waar voormalig SP-Kamerlid Krista van Velzen zich voor heeft ingespannen, kwam er een debat in de Tweede Kamer. Er is toen

foto: Sander van Oorspronk

afgesproken dat de regering moest deelnemen aan de onderhandelingen en zich in moet zetten voor het terugdringen van kernwapens. Nederland stemde helaas tegen, uit diplomatieke overwegingen, maar de Nederlandse aanwezigheid op zich was al een stap in de goede richting. Ik zei al: het is een langdurige strijd. Die wordt van onderop beïnvloed, dus hoe meer mensen laten weten dat ze geen kernwapens willen, hoe meer druk regeringen voelen om zich uiteindelijk toch uit te spreken tegen die wapens.'

> Wat worden volgende stappen in die strijd?

'De Amerikaanse kernwapens die in het Nederlandse Volkel liggen opgeslagen, moeten verdwijnen. Pensioenfondsen als

het ABP moeten ervan overtuigd worden dat investeren in kernwapens niet meer door de beugel kan. En Rutte en Koenders moeten gaan pleiten voor een diplomatieke oplossing voor de spanningen tussen Noord-Korea en de Verenigde Staten. Dreigen met kernwapens is echt niet meer van deze tijd. Het zijn gruwelijke wapens, zo vernietigend dat ze tegen alle mensenrechten ingaan.'

Bekijk hier de toespraak van Sadet Karabulut tijdens de plenaire vergadering van de Verenigde Naties sp.nl/ZUo

Bekijk hier een uitgebreid Tribune-interview met Krista van Velzen over het burgerinitiatief van Pax sp.nl/ZUJ

> NOG MEER HANSA-GEHANNES

De Boxmeerse Hansa-affaire mag gelden als een van de meest rampzalige lokale experimenten op het gebied van marktwerking in de zorg. De gevestigde orde weet zich geen raad. De SP wel. En de kiezer straks waarschijnlijk ook.

Vorige maand deed de Tribune onder de kop 'Gebakken lucht, gebakken peren' verslag van de Boxmeerse affaire rondom de private oncologische kliniek Hansa, die er nooit kwam, maar wel bakken vol met geld kostte. Sindsdien is er veel gebeurd. Maar er gebeurde ook een heleboel niet. Om met dat laatste te beginnen: het college van B en W stapte niet op, burgemeester Van Soest – negen jaar lang namens de gemeente kartrekker van het Hansa-lucht-kasteel – evenmin, het college stak geen hand in eigen boezem en er kwam weer geen openheid van zaken over cruciale informatie.

Keihard liegen

Inmiddels is de publieke verbijstering in het Boxmeerse omgeslagen in massaal hoongelach. Niet zo gek. In reactie op alle ophef gaf het college te kennen nog steeds te geloven in de komst van de kliniek – ondanks alle onheilstijdingen over initiatiefnemer Lex de Lange, ondanks de nu al negen jaar durende impasse en geheimzinnigheid. 'Of ze geloven echt in wat ze zeggen, of ze liegen keihard', schreef dagblad De Gelderlander. De VVD – en dan zijn we

aanbeland bij wat er allemaal wél gebeurde – kon het allemaal niet meer aanzien en stapte uit de coalitie. De SP en lokale partij PK die het opstappen van de burgemeester respectievelijk het hele college hadden geëist, werden door de (overgebleven) coalitiepartijen CDA, VDB/LO en LOF flink aangevallen. En Hansa-initiatiefnemer De Lange had 'toevallig' vlak voor het raadsdebat nog een brief aan de gemeente geschreven, waarin stond dat de kliniek er echt wel gaat komen. Wanneer en met welk geld schreef hij er niet bij, maar het college hobbelde er weer achteraan. En blijft erin geloven...

Wassen neus

De vlucht naar voren van de coalitiepartijen bestond erin dat zij een motie aangenomen kregen die behelst dat er nu een vervolgonderzoek komt waarin belangrijke spelers alsnog geïnterviewd zullen worden. Een wassen neus, vindt SP-voorman Johan Koelman: 'Het is geen officieel raadsonderzoek; mensen kunnen niet onder ede gehoord worden. Deelname zal dus op vrijwillige basis zijn. Ik heb meer vertrouwen in een ander oordeel: dat van de kiezers. In maart zijn zij aan zet: tijdens de gemeenteraadsverkiezingen.'

Overigens vroegen zelfs de coalitiepartijen in genoemde motie aan het college om te stoppen met het uitdragen van positieve beelden over het project Hansa.

> CENSUUR?!

Sommige mensen roepen nogal snel 'censuur!' als ze hun mening, hun commentaar of hun ingezonden brieven niet of niet prominent genoeg in publicaties terugzien. Niks nieuws, zouden wij zeggen. Wél nieuw is dat mensen op voorhand zichzelf (!) willen gaan censureren. En verbijsterend is het als minister Henk Kamp van Economische Zaken dat doet. In het kader van een artikel over het omstreden topsectorenbeleid (zie ook pagina 11) wilde het Financieele Dagblad de minister interviewen. Dat wilde de minister ook wel, maar – zo schrijft de krant – 'alleen op voorwaarde dat er in het artikel geen andere reacties aan bod komen en dat hij de vrijheid krijgt om zijn citaten naar eigen inzicht aan te passen, ook als er geen fouten in staan'. Dat accepteerde de krant uiteraard niet. Geen interview met Kamp dus. Maar het echte nieuws zit 'm natuurlijk in de eis van de minister.

Henk K

foto Sander van Oorspronk

> PIZZA? EFFE WACHTEN!

De SP Amersfoort zit niet te wachten op een 'pizza-overleg' tussen de burgemeester en de fractievoorzitters. De uitnodiging om informeel en vertrouwelijk, met een pizzaatje erbij, na te praten over de uitzetting van een Armeense moeder zonder haar kinderen is dan ook afgeslagen. De SP Amersfoort vindt dat zulke omstreden kwesties in openbare gemeenteraadsvergaderingen besproken moeten worden en niet in achterkamertjes.

> 50PLUS? SP DUS

foto Maurits Gemmink

Zoals elk jaar was de SP goed vertegenwoordigd op de 50PlusBeurs in de Jaarbeurs in Utrecht. Onder anderen SP-voorman Emile Roemer sprak er met mensen over wat er goed gaat en wat niet. Veel genoemd (bij 50plus net zo goed als bij 50min): het onrechtvaardige eigen risico en de manier waarop we met ouderen omgaan. Een thuiswedstrijd dus voor Emile en de SP-vrijwilligers op de beurs.

> PLASTERK VERDOET ZIJN TIJD MET SP-PESTEN

PvdA-minister Plasterk roept gemeenten en provincies op om niet mee te werken aan de afdrachtregeling van de SP. Vijf vragen aan SP-penningmeester Thijs Coppus (foto).

> Waartoe roept Plasterk nou eigenlijk op?

'SP'ers spreken af met gemeenten en provincies dat zij de vergoeding voor raads- en Provinciale Statenleden direct op de rekening van de SP storten. Dat is het minst bureaucratisch, niemand heeft er omkijken naar; de SP stort vervolgens de afgesproken compensatie naar onze volksvertegenwoordigers. Plasterk zegt nu: de overheid moet daar niet aan meewerken.'

> Er was toch al een eerdere PvdA-minister die zo iets probeerde?

'Ja, en die wilde dit wettelijk regelen. Maar de Raad van State zei toen dat het ongrondwettelijk is. Mensen zijn in Nederland vrij om te bepalen op welke rekening hun geld gestort wordt.'

> De indruk wordt juist gewekt dat wat de SP doet niet wettig is?

'Ja, dat is dus onzin. Het is andersom. Plasterk kan het niet verbieden, dus doet hij een oproep. Die ook nog eens eerst naar de pers gaat. Daar blijkt wel uit dat het puur SP-pesten is. Misschien moet hij zijn tijd eens gaan besteden aan het aanpakken

foto: Diederik Olders

van de topinkomens in de publieke sector – die opdracht van de Tweede Kamer wil hij maar niet uitvoeren.'

> Maar wat als gemeenten hiernaar luisteren?

'Onze afdrachtregeling blijft bestaan, al komt de minister met nog tien brieven.'

> Er is toch veel steun in de partij voor de afdrachtregeling?

'Absoluut! Telkens bevestigen onze leden dat we de afdrachtregeling belangrijk vinden. Wij zorgen met die afdracht dat de SP onafhankelijk is van donaties van bedrijven en grote organisaties – want wie betaalt bepaalt. Onze afdrachtregeling is een solidariteitsregeling, we houden baantjesjagers buiten de deur en met de inkomsten organiseren wij mensen in buurten, ondersteunen we onze vrijwilligers, geven we scholingen en kunnen we grote acties opzetten. Ik begrijp wel dat de PvdA daar jaloers op is.'

> DONEER EEN BOL, STEUN DE GRONINGERS

Het was eerder aangekondigd door SP-Tweede Kamerlid Sandra Beckerman: er komt een bloembollenveld in Groningen als eerbetoon aan alle helden die strijden tegen de gaswinning en de schade die daardoor ontstaat. Onder de naam *Bloeiend verzet* kunnen mensen uit heel het land nu hun steun aan de Groningers betuigen. Zeg het met bloembollen! U kunt zelf bloembollen sturen of bloembollen kopen van 1 euro per stuk. Op de speciale

website vindt u meer informatie over hoe dat werkt. Met de bloembollen kunt u ook een berichtje voor de Groningers achterlaten. En u kunt meehelpen op 11 november, als de bollen de Groningse grond ingaan. Ook daarover meer op de Bloeiend verzet-website.

bloeiendverzet.nl

> SOCIALE HUUR ONRENDABEL? PARDON?

Lange tijd was in het Annapark in Venray een psychiatrisch ziekenhuis voor vrouwen gevestigd. Door jarenlange leegstand is het grote terrein met monumentale gebouwen, stuifduinen en imposante bomen nu in verval geraakt. Maar een projectontwikkelaar wil het gebied weer tot leven brengen 'door woningen in verschillende segmenten te realiseren'. Althans, dat werd aan de gemeenteraad beloofd bij de aankoop van het terrein. Helaas sneuvelden die mooie woorden op de tekentafel. Het bouwen van betaalbare sociale huurwoningen is ijskoud als 'onrendabele investering' terzijde geschoven. De SP Venray laat het er niet bij zitten. Dankzij volhardend aandringen in de gemeenteraad en Provinciale Staten worden nu de mogelijkheden onderzocht om te gaan samenwerken met een woningbouwcorporatie. Zodat er niet alleen maar dure woningen komen in het Annapark.

VIA TRUCJES wordt in Horst aan de Maas keer op keer geprobeerd een **megastal door te drukken**. De SP trapt er niet in en blijft pleiten voor milieu- en diervriendelijker landbouw.

sp.nl/ZU3

DE VERKEERSVEILIGHEID op de Koningin Wilhelminaweg en Onder de Boompjes in Gouda wordt in samenspraak met bewoners verbeterd. Een **overwinning voor bewoners en SP**.

sp.nl/ZUT

GELD VAN DE GEMEENTE voor **Rotterdamse speeltuinen** zal voortaan eerlijker worden verdeeld, dankzij de inspanningen van SP-gemeenteraadslid Josine Strörmann.

www.sp.nl/ZUq

SCHAF DE BOETE op vroegpensioen af en verlaag de **pensioenleeftijd naar 65**, bepleit SP-Kamerlid Bart van Kent: 'Dat is goed voor ouderen die niet door kunnen werken en voor jongeren om sneller een baan te vinden.'

sp.nl/ZUC

1

Het begon vorig jaar. Door meer dan een kwart miljoen steunbetuigingen voelden veel partijen zich genoodzaakt om in hun verkiezingsprogramma's de eisen van het Nationaal ZorgFonds over te nemen, geheel of gedeeltelijk.

2

Toen bleek dat het eigen risico waarschijnlijk verhoogd zou worden, toog SP-Tweede Kamerlid Lilian Marijnissen met Nationaal ZorgFonds-activisten naar het partijkantoor van het CDA om ze aan hun verkiezingsbelofte te herinneren.

IN 6 BEELDEN HOE HET NATIONAAL ZORGFONDS EEN SUCCES BEHAALDE

Het eigen risico zou verhoogd worden. Zonder ingrijpen zou de boete op ziek zijn automatisch verhoogd worden naar 400 euro. Het demissionaire kabinet van VVD en PvdA wilde niks doen. De formerende partijen VVD, D66, CDA en ChristenUnie ook niet.

3

Bijna 66.000 mailtjes werden er gestuurd door vrienden van het Nationaal ZorgFonds, na een oproep om de formerende partijen per e-mail te wijzen op hun beloftes. Marijnissen legde op tv bij Pauw uit waarom het eigen risico niet verhoogd, maar juist verlaagd en eigenlijk afgeschaft moet worden.

5

Op de deur waarachter op het Binnenhof de formerende partijen onderhandelen, plakten SP-Kamerlid Nine Kooiman en Nationaal ZorgFonds-activiste Coby Groenendijk, gesteund door tientallen demonstranten de eisen én namen van de vrienden van het Nationaal ZorgFonds op de deur.

4

Op Prinsjesdag tipten mensen op sociale media en langs de route van de koets de koning; met #TipDeKoning werd opgeroepen om het eigen risico niet te verhogen.

6 OMDAT MENSEN HET ERVAREN ALS EEN BOETE OP ZIEK ZIJN

En toen was het zover. Na zoveel druk kwamen de formerende partijen diezelfde deur uit en kondigden aan dat het eigen risico niet verhoogd zou worden. ChristenUnie-onderhandelaar Gert-Jan Segers gebruikte in zijn uitleg dezelfde woorden als de Nationaal ZorgFonds-activisten en de SP al die tijd hadden gedaan: het eigen risico is een boete op ziek zijn. Dat is nog eens invloed hebben!

Het is een belangrijk succes dat het eigen risico nu een keer níet verhoogd wordt, maar Nederland wil er helemaal vanaf. En met berichten dat premies nog harder gaan stijgen - ondanks dat er miljarden op de plank liggen bij zorgverzekeraars - is duidelijk dat deze overwinning maar een kleine stap is naar een echt solidair en betaalbaar zorgstelsel.

tekst Diederik Olders

POLITIETOP, LUISTER NOU EENS NAAR DE AGENTEN!

Minder bureaucratie, meer ruimte voor vakmanschap. Ivo Opstelten (VVD) beloofde nogal wat, toen hij in 2013 de Nationale Politie in het leven riep. Het prestigeproject liep uit op een fiasco. SP-onderzoek bevestigt dat: 'Er is een nieuwe politie, maar de oude streken zijn gebleven.'

'IK BEN VOORAL AAN HET TYPEN, in plaats van in de wijken', is een veelzeggende reactie in een recent uitgevoerd SP-onderzoek naar de mening van agenten over de Nationale Politie. Aan het onderzoek deden meer dan 1600 agenten mee. 'Het is niet het verhaal van de minister, ook niet van de SP, maar van de politieagent op straat', benadrukt SP-Tweede Kamerlid Ronald van Raak. De Nationale Politie moest 26 politiekorpsen vervangen door één nationaal korps. Volgens Opstelten zou de grootscheepse operatie al snel tot merkbare verbeteringen leiden, voor zowel agenten als burgers. Maar de invoering ging te snel en roekeloos, concludeert Van Raak. 'Opstelten heeft de Nationale Politie met stoom en kokend water ingevoerd, zonder te luisteren naar de bonden en agenten op straat'. Wat de gevolgen van die werkwijze zijn blijkt uit de onderzoeksresultaten. Van de agentenervaart 85 procent dat de dienstverlening erop achteruit is gegaan. Bijna 60 procent vindt zelfs dat Nederland onveiliger is geworden met de introductie van de Nationale Politie.

Opperhoofden en indianen

De SP stemde in met de Nationale Politie onder de belangrijke voorwaarde dat de voorgenomen structuurverandering ook gepaard zou gaan met een cultuurverandering. Van Raak: 'De politieleiding is te veel een old boys network. Ook zijn er te veel managers, die te weinig voeling hebben met de politie op straat. Leidinggevend zijn vooral met zichzelf bezig.' 'Te veel opperhoofden, te weinig indianen', zo omschrijft een van de ondervraagde agenten het. Voorbeelden van geldsmijterij door de Centrale Ondernemingsraad (COR) van de politie laten zien dat door de centralisering de kloof tussen leiding en werkvloer de afgelopen jaren alleen maar groter is geworden. Zo bestelde voormalig COR-baas Frank Giltay 198 flessen prosecco en liet hij die aan zijn vrouw bezorgen. 'Er is een nieuwe politie, maar de oude streken zijn gebleven', concludeert Van Raak.

Helft bureaus dicht, te weinig auto's

Bij de oprichting van de Nationale Politie schetste Opstelten een toekomstbeeld waarin iedereen 24 uur per dag, waar dan ook, aangifte kan doen. Ook dit bleek een loze belofte. Sterker nog: de helft van de bureaus wordt volgens Van Raak gesloten. Hij wijst er bovendien op dat de rammelende ICT van de politie het ook bemoeilijkt om aangifte te doen. 'Opvallend is dat veel agenten moeite hadden om onze enquête in te vullen, omdat hun computers het niet aan konden.' Een slecht bereikbare politie kan minder goed de rol van ogen en oren in de wijk vervullen, benadrukt het Kamerlid. Signalen van een dreigende mislukking van de Nationale Politie zijn voortdurend door de regering onder het tapijt geschoven. Er lijken volgens Van Raak dan ook twee werkelijkheden te zijn: die van de politietop, die stelt dat alles op orde is, en die van de agent

op straat. 'In reactie op SP-vragen zegt de minister telkens dat iedere agent altijd kan beschikken over een voertuig. Volgens 66 procent van de agenten klopt hier niets van, zo blijkt uit ons onderzoek.' Met het onderzoek doet de SP alvast een schot voor de boeg in aanloop naar een grote evaluatie van de Nationale Politie, die aan het einde van het jaar zal plaatsvinden. De regering weigert een cruciaal punt mee te nemen in die evaluatie: de politiecultuur. Daarom wil Van Raak een parlementair onderzoek. 'Andere partijen moeten ook in gaan zien dat je met foute mensen aan de top geen goede politie kunt maken. We zullen dus moeten breken met de macht van het old boys network.'

tekst Lesley Arp • illustratie Pluisproducties.nl

 [Bekijk hier het rapport: sp.nl/ZU4](https://sp.nl/ZU4)

RAADSVERKIEZINGEN

‘WIJ WILLEN ZORGBANEN, GEEN GEITENSTALLEN’

De SP deed in Apeldoorn niet mee aan de gemeenteraadsverkiezingen van 2014, maar staat nu des te sterker in de startblokken voor maart 2018. De afdeling vond zichzelf terug in de basis en stelde zich opnieuw op. Met, nog steeds, Sunita Biharie voorop.

JE ZOU HET MISSCHIEN niet denken, maar qua inwonertal is Apeldoorn de elfde gemeente van Nederland. Met 166.000 inwoners is Apeldoorn groter dan bijvoorbeeld Haarlem, Arnhem of Enschede – en toch associeer je de Gelderse stad niet direct met gangbare grootstedelijke thema's. Eerder denk je aan een relatief rustige, knusse provinciestad. Sunita Biharie, afdelingsvoorzitter van de Apeldoornse SP, herkent dat beeld wel. 'Sommige mensen in Apeldoorn willen inderdaad ook dat de stad een dorp blijft. Maar tegelijkertijd spelen hier wel degelijk veel

“stadse” problemen. De segregatie is aanzienlijk, veel mensen zijn eenzaam, er zijn tal van misstanden in de zorg.’ Daarom vindt ze het ‘eigenlijk een beetje schandelijk’ dat de SP in Apeldoorn momenteel geen raadsfractie heeft. In 2014 deed de partij namelijk niet mee aan de gemeenteraadsverkiezingen. Dat had alles te maken met het uiteenvallen van de tweekoppige SP-fractie die vier jaar daarvoor in de raad was gekozen. Er moest een nieuw fundament onder de afdeling gelegd worden, vonden de Apeldoornse socialisten. Zij gingen aan de slag om de zaak

voor maart 2018 op orde te krijgen. Belangrijk onderdeel daarvan was het terugkrijgen van de binding met de bevolking. Veel actie werd er gevoerd, resultaten werden geboekt. Zoals verruiming van de openingstijden van het Jongeren Informatie Punt (JIP), een belangrijke voorziening voor kwetsbare jongeren, die door bezuinigingen nog maar beperkt toegankelijk dreigde te worden. Ook de komst van een onafhankelijke klachtencommissie bij zorg- en welzijnsorganisatie Riwis mag op het conto van de actievoerende SP'ers geschreven worden. Sunita Biharie:

‘Dat hebben we dus op de buitenparlementaire manier voor elkaar gekregen. Waarbij ik denk dat het mét een raadsfractie nog gemakkelijker en sneller had gekund. Daarom is het logisch dat we nu de stap zetten om weer aan de verkiezingen mee te doen.’ Eind augustus is ze unaniem gekozen als lijsttrekker. Ze is er bescheiden over: ‘Wij zijn een team dat bestaat uit allemaal toffe mensen. Dat team heeft nou eenmaal een gezicht nodig. Niet meer en niet minder.’ Die ‘toffe mensen’ vormen een geheel dat zich volgens Sunita Biharie (37) onderscheidt van de andere partijen in politiek Apeldoorn. ‘Veel van onze actieve leden zijn ervaringsdeskundigen. We hebben nu bijvoorbeeld mensen die in de sociale werkvoorziening werken, mensen die een vorm van autisme hebben, mensen die in de ggz of in het onderwijs werken, noem maar op.’ Ze wil maar zeggen: waar al die mensen in de praktijk tegenaan lopen, levert een schat aan informatie op voor de afdeling. Dat is de winst van het jarenlang werken aan de basis. ‘Wij komen niet alleen op voor de mensen, wij staan náást ze, tussen hen in, voor en achter hen.’

Allemaal prestige

Op welk vlak is Sunita, moeder van twee kinderen, zelf ervaringsdeskundige? ‘Jeugdzorg’, antwoordt ze onomwonden. Als driejarige werd ze uit huis geplaatst. Ze verliet haar geboorteplaats Rotterdam en verbleef vijftien jaar lang in pleeggezinnen en instellingen. Vreselijke dingen maakte ze er mee, met medeweten of zelfs door toedoen van de jeugdzorg. Via allerlei omzwervingen kwam ze uiteindelijk in Apeldoorn terecht. Later, toen ze zelf als hulpverlener in de jeugdzorg aan de slag ging, zag ze weer tal van misstanden. Ze zocht de media op en liet ook op tv haar licht schijnen over wat volgens haar beter kan – en moet – in de jeugdzorg. Dingen uitleggen en verduidelijken, het gaat haar gemakkelijk af. Sunita spreekt helder, ze articuleert scherp en windt er geen doekjes om. Goede eigenschappen voor een SP-lijsttrekker! Ze schiet in de lach om die vaststelling: ‘Dan moet je bedenken dat ik als klein meisje een groot probleem had: ik wilde namelijk niet praten. Voor mij is toen een leerdoel opgesteld: ik moest leren praten. Nou, daar is dit uitgekomen!’ De vlotte babbel zal haar in de gemeenteraad van pas komen. De huidige raad is niet erg links georiënteerd. D66 is met 7 van de 39 zetels de grootste partij; de PvdA heeft vier en GroenLinks drie zetels. Wel is daar de Partij voor de Dieren, met voorman Harry Voss: een oud-SP’er die samen met Remi

Megageitenstallen, drukke vliegvelden: de Apeldoornse SP zit er bovenop.

‘Wij staan tussen de mensen in, naast, voor en achter hen’

Poppe ooit het landelijke MilieuAlarm-team runde. Hij is een bondgenoot in de strijd tegen de komst van een megastal met 4000 geiten in Apeldoorn. De geitenstal en de daarmee samenhangende gezondheidsrisico's onderstrepen andermaal de ogenschijnlijke Apeldoornse ambivalentie: een typisch plattelandsonderwerp houdt de gemoederen bezig in een stad met 166.000 inwoners. Ook is er het hete hangijzer van de overlast door vliegtuigen. Als de vluchten van en naar vliegveld Lelystad geïntensiverd zouden worden, dan liggen de vliegroutes over Apeldoorn. Bovendien is er sprake van dat kleiner vliegverkeer, dat nu Lelystad als thuishaven heeft, naar vliegveld Teuge zou verhuizen. Teuge ligt tegen Apeldoorn aan. ‘Willen wij allemaal niet’, zegt Sunita Biharie. ‘Net zoals de Giro en Omnisport.’ De Giro d’Italia deed vorig jaar Apeldoorn aan en Omnisport is een topsportcentrum dat veel duurder uitpakte dan verwacht. Allemaal prestige, vindt ze.

‘Wij willen zorgbanen, geen geitenstallen.’ Dat lijkt een ietwat kort-door-de-bocht-uitlating, maar de achterliggende boodschap geeft exact aan waar ze voor staat: werk voor en door de mensen, gezondheid en menselijkheid boven het economisch gewin van een enkeling. ‘Een socialere politiek om de maatschappelijke kloof te dichten’, zo vat ze zelf samen.

Wat verwacht Sunita Biharie van de uitslag in maart? Hoeveel zetels gaat de Apeldoornse SP halen? ‘Dat is aan de mensen. Wij zijn activisten. Ons gaat het erom dat we er straks een instrument bij hebben, in de vorm van een raadsfractie. We zullen hoe dan ook acties blijven voeren. Raadszetels op zich zijn geen doel. Rechtvaardigheid is dat wel.’ •

tekst Rob Janssen •
foto's Maurits Gemmink

GUATEMALA ZONDER ANGST DE STRAAT OP

'Kies een clown als president en je krijgt zijn hele circus erbij.' Al wekenlang gaan mensen in Guatemala massaal de straat op. De teksten op hun borden liegen er niet om. De inzet: een rechtsgang tegen de president, die korte metten wil maken met de strijd tegen corruptie en straffeloosheid in zijn land.

JIMMY MORALES, PRESIDENT VAN GUATEMALA, is een voormalig acteur en cabaretier. In zijn verkiezingscampagne wist hij zich twee jaar geleden succesvol te profileren als een outsider, iemand van buiten de politiek die de corruptie in het land zou bestrijden. Nu is hij zelf de spil in een corruptieschandaal en drijft hij de spot met de democratie en de rechtsstaat. Demonstranten willen dat zijn immuniteit wordt opgeheven, zodat hij voor de rechter gedaagd kan worden. Ook eisen ze het aftreden van corrupte parlementariërs en diepgaande hervormingen van het politieke bestel.

Inktzwarte pagina

'Wij zijn niet bang' is misschien wel de meest treffende tekst die te lezen valt bij de grote protestdemonstraties die in heel Guatemala gehouden worden. Immers, niet alleen staat de oproerpolitie erom bekend geweld niet te schuwen, ook de beladen

geschiedenis maakt protesteren een hachelijke zaak waar een grote dosis moed voor nodig is.

De bevolking van Guatemala heeft tientallen jaren zwaar geleden onder een ongekende terreur van opeenvolgende militaire dictaturen. In de jaren vijftig wilde de sociaaldemocratische president Árbenz de extreme armoede en ongelijkheid in het land terugdringen. Daartoe wilde hij onder meer braakliggende stukken grond van grootgrondbezitters onteigenen en aan kleine boeren toewijzen. Dat was, ondanks de toezegging van een schadeloosstelling, tegen het zere been van machtige grootgrondbezitters zoals de Amerikaanse multinational United Fruit Company, van de Chiquita-bananen. In 1954 vond er een door de CIA bekookte staatsgreep plaats. Sindsdien werd elke roep om verandering met harde hand onderdrukt. Zeker toen

er, vanaf de jaren zestig, georganiseerde verzetsgroepen opkwamen. Het leger kreeg echter nauwelijks greep op deze guerrilla. De gevolgen waren enorm. Zo werden, met name in de jaren zeventig en tachtig, hele dorpen en gemeenschappen door het leger van de kaart geveegd wanneer ze er enkel maar van verdacht werden met de guerrilla te sympathiseren. Dat maakte zelfs de geringste uiting van onvrede met de politieke status quo al tot een waagstuk dat een golf van terreur kon ontketen.

Pas in 1996 werd, met de ondertekening van een pakket vredesakkoorden, een streep gezet onder deze inktzwarte bladzijde in de geschiedenis. Een internationale Waarheidscommissie deed onderzoek naar de gruwelen en concludeerde dat er onder het mom van opstandbestrijding misdaden tegen de menselijkheid zijn gepleegd, waaronder genocide tegen de inheemse Mayabevolking.

Het trieste saldo: in 36 jaar tijd waren 200.000 burgers omgebracht. 93 procent van de slachtoffers viel door geweld van het leger en daaraan gelieerde paramilitaire groepen en doodseskaders, 3 procent door toedoen van guerrillagroepen en 4 procent bleef onopgehelderd.

Straffeloosheid troef

Zoals in veel landen bracht ook in Guatemala vrede nog geen gerechtigheid. Er werden wel rechtszaken gevoerd maar de opdrachtgevers, die verantwoordelijkheid dragen voor de terreur tegen de bevolking, konden in meerderheid op hun hoge posten in het leger en de samenleving blijven zitten. Toch zijn er steeds groepen slachtoffers en nabestaanden geweest die alles op alles hebben gezet om gerechtigheid te krijgen. Die strijd vraagt veel moed en een lange adem. Om het geschiedenisboek gesloten te houden en veroordelingen te voorkomen, blijken de machthebbers geen middel te schuwen. Zo is er een bisschop vermoord die een onderzoek naar mensenrechtenschendingen leidde en staan rechters en openbaar aanklagers bloot aan ernstige bedreigingen. Internationale steun voor de strijd tegen

straffeloosheid is onontbeerlijk: wanneer de machthebbers de ogen van de internationale gemeenschap op zich gericht weten, houden ze zich nog enigszins in.

President achter de tralies

Mede op aandringen van voormalig SP-Tweede Kamerlid Harry van Bommel heeft Nederland een belangrijke rol gespeeld in het tegengaan van de straffeloosheid voor de genocide. Zo leverde ons land een substantiële bijdrage aan de oprichting en continuering van Cicig, een bijzondere en vernieuwende VN-organisatie. Cicig doet onderzoek naar georganiseerde misdaad en naar de corrupte structuren die het mogelijk maken dat hooggeplaatste verantwoordelijken voor ernstige mensenrechtenschendingen en genocide niet vervolgd worden. Cicig werkt daarbij nauw samen met het Guatemalteekse Openbaar Ministerie, om te voorkomen dat het alleen bij onderzoek blijft.

Nergens ter wereld is de strijd tegen straffeloosheid ooit eerder op deze manier aangepakt. Cicig wordt daarom internationaal met grote belangstelling gevolgd, als hoopgevend initiatief voor andere landen met vergelijkbare problemen. En met recht. Twee jaar geleden is een schier ondenkbaar resultaat behaald. Een generaal die een sleutelrol heeft gespeeld in de militaire terreur, zich inmiddels weer ijskoud tot president van Guatemala had laten kiezen en de spil was in een grootschalig corruptieschandaal, Otto Pérez Molina, is dankzij de inspanningen van Cicig en het OM achter de tralies beland. Een unicum.

Slechte grap

De aanleiding voor de huidige protestgolf heeft alle kenmerken van een slechte grap, ware het niet dat de onderliggende werkelijkheid zo schrijnend is. President Jimmy Morales, de zogenaamde anti-establishmentskandidaat, blijkt niets meer of minder dan een stroman van de aloude machthebbers en wordt verdacht van gerommel met campagnegelden. Hij vreest dan ook dat hem een vergelijkbaar lot beschoren is als zijn voorganger. Cicig en het OM hebben namelijk een vooronderzoek naar hem geopend en een verzoek ingediend om de immuniteit, die hem als gekozen politicus beschermt tegen vervolging, op te heffen. Morales heeft daarop de afgelopen weken alles in het werk gesteld om Cicig in diskrediet te brengen. Zo rept hij van 'buitenlandse inmenging' – terwijl Cicig op verzoek van Guatemala zelf in het leven is geroepen

– en wil hij de voorzitter van Cicig, Iván Velásquez, het land uitzetten. Dat is hem tot nog toe niet gelukt; het Constitutioneel Hof stak er een stokje voor. Maar de situatie is uiterst precair. Zijn eigen corruptie-affaire is het topje van de ijsberg: naast hem worden meer dan honderd parlementariërs verdacht van frauduleuze praktijken. Terwijl duizenden Guatemaltekens demonstreerden voor gerechtigheid, nam het parlement een pakket wetsvoorstellen aan om belangrijke hervormingen terug te draaien die de afgelopen jaren zijn ingevoerd om straffeloosheid te bestrijden.

Maatschappelijke organisaties en onafhankelijke rechters spreken van een verkapt staatsgreep. Ondertussen bepleit president Morales in de VS bij de VN dat de voorzitter van Cicig moet worden vervangen. Ook wil hij het mandaat van Cicig beperken, minder gericht op corruptie en meer op criminele bendes. Hij speelt het hoog, er staat voor hem persoonlijk dan ook veel op het spel, en volhardt in zijn dreigementen om Iván Velásquez tot ongewenst vreemdeling te verklaren.

Dit alles maakt de aanhoudende protesten en de roep om diepgaande politieke hervormingen zo bijzonder. Guatemala staat op een keerpunt: terug naar de aloude cultuur van angst en straffeloosheid, of vooruit richting democratie en rechtsstaat. Als Morales en zijn 'circusklied' hun zin krijgen, zou dat een klap in het gezicht zijn voor alle slachtoffers, nabestaanden en andere betrokkenen die hun leven op het spel zetten in de strijd tegen de straffeloosheid. Niet alleen in Guatemala, maar ook in andere landen waar Cicig als hoopvol voorbeeld wordt gevolgd. Guatemala wordt, vanwege het milde klimaat, wel het land van de eeuwige lente genoemd. Maar politiek is het eerder het land van de eeuwig lijkende strijd tegen de macht van een elite die gestoeld is op racisme, intimidatie en ongelijkheid, en geen greintje ruimte laat voor gerechtigheid en sociaal beleid. •

Bij de illustratie:

Jimmy eruit. Guatemala zonder angst de straat op. De hashtag bij de leus Jimmy Eruit verwijst naar een tweet van president Jimmy Morales, waarin hij voor het eerst meldde dat hij Cicig-voorzitter Iván Velásquez het land uit wil gooien.

tekst: Daniël de Jongh • illustratie: Creatieve Commons Prensa Comunitaria

foto: archief SP

> 'BEWONERS VAN DEZE KAMPEN HEBBEN VRIJWEL GEEN PERSPECTIEF'

Stel je eens voor dat Nederland 7,5 miljoen vluchtelingen zou huisvesten. Dan krijg je volgens SP-Tweede Kamerlid Jasper van Dijk (foto) een aardig beeld van de situatie in Libanon, een land met 4,5 miljoen inwoners en 2 miljoen vluchtelingen. Samen met collega-Kamerlid Sadet Karabulut bezocht hij afgelopen zomer op uitnodiging van het Rode Kruis enkele

vluchtelingenkampen, waar veelal Syriërs worden opgevangen. 'Kinderen die niet naar school gaan en minimale medische zorg krijgen: bewoners van deze kampen hebben vrijwel geen perspectief', stelt van Dijk. Ook de gesprekken die hij met Palestijnse vluchtelingen voerde, die feitelijk met duizenden op elkaar gepropt in sloppenwijken een rechteloos bestaan

leiden, maakten diepe indruk op hem. 'Alle partijen, van links tot rechts, roepen telkens hoe belangrijk opvang in de regio zou zijn. Maar als je dat echt meent, dan moet je daar veel meer in investeren. Als je met eigen ogen ziet in wat voor ellendige toestanden vluchtelingen in Libanon leven, dan wordt dat pijnlijk duidelijk.'

foto: Cor van Londen©

10.983

handtekeningen heeft de SP samen met ondernemers en andere betrokken Veenendalers opgehaald voor behoud van hun stadsstrand. De gemeente wil er nieuwe panden gaan bouwen.

> GIFTIGE SMARTPHONES

Vlner Anne-Marie Mineur, Guillaume Long en Heather White tijdens de door Mineur geleide middag over internationale rechtvaardigheid.

Hoe voorkomen we dat multinationals mensenrechten aan hun laars lappen, met dodelijke gevolgen? SP-Europarlementslid Anne-Marie Mineur maakt zich in Brussel hard voor de komst van een bindend mensenrechtenverdrag, waarmee burgers en organisaties bedrijven ter verantwoording kunnen roepen. De jarenlange internationale strijd voor dit verdrag en een aankomende onderhandelingsronde hierover stonden centraal in een evenement van de Europese SP-fractie op 27 september. Speciale gast was ambassadeur van Ecuador in de VN Guillaume Long, een van de eersten die de noodzaak van een bindend verdrag op de internationale agenda zette. Ook kwam regisseur Heather White aan het woord, die voor haar film *Complicit* (Medeplichtig) drie jaar lang medewerkers volgde van elektronicafabrie-

ken in Shenzhen en Guangzhou in China. De hoofdpersoon van haar film, Yi Yeting, kreeg op 24-jarige leeftijd kanker door langdurige blootstelling aan benzeen op de werkvloer. Tijdens Yetings pogingen om andere arbeiders te behoeden voor hetzelfde lot ontdekte hij dat tientallen medewerkers van Foxconn ook waren vergiftigd. Dit bedrijf maakt onder andere smartphone-onderdelen voor Apple. Alleen al de veelbekeken online trailer van *Complicit* leidde ertoe dat benzeen door een deel van de Apple-leveranciers in de ban is gedaan. Mineur: 'Dit laat maar zien hoe effectief publieke druk is bij de aanpak van dit soort misstanden. De komst van een bindend verdrag zou ons een belangrijk instrument geven om multinationals die over de schreef gaan nog beter aan te pakken.'

> STOP HET SLEEPNET

Ondanks tegenstemmen van de SP treedt vanaf 2018 de sleepnet-wet in werking – officieel de Wet op de inlichtingen- en veiligheidsdiensten geheten. Vanaf dat moment mag onze veiligheidsdienst al je telefoon- en internetgegevens bewaren, ook als je geen verdachte bent. En deze aan buitenlandse inlichtingendiensten geven. Je privacy en je vrije meningsuiting komen door die nieuwe bevoegdheden in gevaar. Daarom moet er een referendum over komen, vinden wetenschappers, Amnesty International, Bits of Freedom en vele andere organisaties. Steun ook het referendum over deze sleepnetwet. Als uiterlijk 16 oktober 2017 minimaal 300.000 mensen de aanvraag hebben getekend, komt er een raadgevend referendum waarin alle Nederlanders zich kunnen uitspreken over de sleepnetwet.

 Teken hier: teken.sleepwet.nl
Meer weten? geensleep.net

ROOD, jong in de SP, steunt het referendum. In Groningen werden handtekeningen verzameld.

> LINKS WINT

Tijdens de parlementsverkiezingen in Duitsland en Noorwegen heeft links het goed gedaan. Bij onze oosterburen haalde Die Linke 9,2 procent van de stemmen, een winst van 0,6 procent. Bescheiden maar toch knap, omdat de extreemrechtse AfD, die vanuit het niets met 12,6 procent de derde partij van Duitsland is geworden, opmerkelijk goed scoorde in de oostelijke deelstaten. En daar is Die Linke traditioneel sterk. Maar links bleef dus overeind en heeft nu 69 zetels in de Bondsdag, een winst van vijf zetels ten opzichte van 2013. In Noorwegen won de Sosialistisk Venstreparti ook: 6 procent van de stemmen betekende een winst van 1,9 procent en nu 11 zetels (+4) in het parlement.

foto Fabian Bromann / flickr

LINKSVOOR **‘IK SCHUIF STEEDS VERDER NAAR LINKS’**

Felix van Ballegooij (37) is afdelingsvoorzitter van de SP Roermond. Hij woont met zijn vrouw en twee kleine kinderen in het kerkdorpje Boukoul. ‘Tot mijn negende woonde ik in Oss, dus eigenlijk ben ik een allochtoon in Limburg. Maar ik wil hier nooit meer weg. Het is hier heerlijk wonen. Roermond is een mooie historische bisschopsstad, vlak bij België en Duitsland. Midden in Europa dus. Daarmee vergeleken wonen mensen in de Randstad eigenlijk vrij geïsoleerd, terwijl ze ons als perifere regio zien’, vertelt hij lachend.

tekst Daniël de Jongh
foto Karen Veldkamp

› **Wanneer ben je lid geworden van de SP?**
‘In 2002. Mijn vader was SP-lid en ik las in de Tribune dat tweederde van het totale spaarvermogen in handen was van de rijkste 10 procent. Dat vond ik zó oneerlijk! Dat vind ik trouwens nog steeds. Ze zeggen dat je rechtser wordt als je ouder wordt, maar ik schuif juist steeds verder naar links.

› **Wat was jouw SP-moment?**
‘De demonstratie van Keer het Tij en de vakbonden op het Museumplein in 2004: een van de grootste demonstraties in Nederland ooit. Er waren heel veel SP’ers. Magisch vond ik het: meer dan 300.000 mensen bij elkaar tegen het beleid van Balkenende. In het calvinistische Nederland nota bene, waar mensen veel minder snel in actie komen tegen pijnlijke maatregelen dan bijvoorbeeld de Fransen. Het gevoel dat het kán, ook hier, is heel belangrijk geweest voor mijn activisme.’

› **Je bent een activist in hart en nieren?**
‘Ja, maar niet alleen maar dat. Ik geloof wel echt in activisme, maar ook met dialoog

kan je veel bereiken. Zij het soms minder zichtbaar. Het gaat om het overtuigen van anderen. Dat is belangrijk en dat kan ook met woorden, niet alleen met acties. Dat moet elkaar aanvullen, vind ik.’

› **Wat doe je in het dagelijks leven?**
‘Ik werk fulltime voor een Brabantse gemeente als bestuursadviseur. Daarnaast ben ik druk met mijn gezin, het verbouwen van ons huis en de SP. Voor hobby’s schiet weinig tijd over. Ik heb een oude tweetakt Wartburg 353 in de schuur staan, een auto uit de voormalige DDR, die ooit nog opgeknapt moet worden. Maar daar kom ik vast pas aan toe als ik met pensioen ga. Gelukkig staat hij droog, dus hij roest niet weg.’

› **Wat haalt de kapitalist in jou naar boven?**
‘Ik houd van heel lekker exclusief koken en uit eten gaan, met een lekkere fles wijn erbij. Mijn vrouw en ik koken graag samen: Franse keuken. De kinderen eten gelukkig alles nog. De fase dat ze alleen maar patat met appelmoes lusten lijkt me echt een nachtmerrie.’ ●

RON LEEST

WIE **Ron Meyer (1981), voorzitter SP**

LEEST *Nee is niet genoeg. Tegen Trumps shockpolitiek, voor de wereld die we nodig hebben.* Naomi Klein, uitg. De Geus.

› Wat heb je gelezen.

‘Een fantastisch boek over verzet tegen het neoliberalisme. De titel zegt alles. Nee is niet genoeg – het afwijzen van alles waar Trump voor staat is nodig, maar niet genoeg, is het betoog van Naomi Klein. *Nee* is nodig om mensen de straat op te krijgen – maar het is het *Ja* dat de mensen helpt het vol te houden. Deze boodschap is de SP op het lijf geschreven. Je gaat niet winnen met verontwaardiging alleen. Die helpt mensen om op te staan. Wat hen staande houdt is vervolgens het beeld van hoe het anders kan. Het perspectief.’

› In een interview met de Engelse krant *The Guardian* zei Klein: ‘Trump is een idioot, maar onderschat niet hoe goed hij daarin is.’ Is dit een anti-Trumpboek?

‘Nee, dan doe je het boek tekort. Zij heeft veel terechte kritiek op Trump, maar laat vooral zien dat Trump symbool staat voor wat er misgaat in de wereld; symbool voor de overheersing van het neoliberalisme. De lessen uit haar eerdere boeken – *No logo*, de *Shockdoctrine* – komen terug in dit boek. Trump zelf is het ultieme voorbeeld van het merken-kapitalisme uit *No Logo* en zijn constante pogingen om mensen met crises af te leiden van waar hij mee bezig is komt zo uit de *Shockdoctrine*. Hij verkoopt zichzelf als de Amerikaanse droom: succesvol omdat hij slim is en hard heeft gewerkt. Maar hij verzwijgt zijn privileges, zijn uitbuiting van werknemers in de VS en daarbuiten. Hij staat voor alles wat er mis is met het neoliberalisme.’

‘RUTTE VOERT DE IEDER-VOOR-ZICH-MENTALITEIT MINSTENS ZO HARD DOOR ALS TRUMP’

› Is haar analyse toepasbaar op Nederland?

‘Het lijkt in de VS heel extreem. Klein beschrijft hoeveel miljarden de mensen bezitten die in Trumps kabinet zitten. Dat hebben we niet zo sterk in Nederland. Maar de onderliggende krachten zijn hetzelfde. Ook hier hebben de mensen de rekening van de bankencrisis betaald, terwijl bedrijven en rijken alleen maar nóg rijker zijn geworden. Ook Mark Rutte heeft een extreme ideologie. Klein noemt neoliberalisme de rationalisatie van hebzucht. Multinationals zitten in een race naar gewichtloosheid – minder mensen in vaste dienst, minder belasting betalen, krachtige merken en beelden verkopen in plaats van spullen. Dat is wat Rutte ook mogelijk maakt in Nederland. We zijn doorvoervaren nummer één voor belastingconstructies; het grootbedrijf krijgt alle ruimte. Rutte zegt: als je visie wilt, ga dan maar naar de oogarts. Hij doet net alsof zijn ideologie heel pragmatisch is. Maar vergis je niet: als Trump de bullebak in de neoliberale familie van Ayn Rand en Milton Friedman is, dan is

Rutte het babybroertje. Hij lijkt schattiger, maar voert de ieder-voor-zich-mentaliteit minstens zo hard door als Trump.’

› Het lijkt wel of er geen hoop meer is.

‘Klein citeert Rumsfeld, die jaren geleden zei dat Milton Friedman, de econoom-ideoloog die het neoliberalisme inspireerde, het bewijs is dat ideeën consequenties kunnen hebben. Maar als dat zo is, dan kunnen ónze ideeën dat ook hebben. Als we maar inspirerende ideeën hebben. Klein gaat zelf niet zo in op die alternatieve idealen – zij zegt vooral dat we ze nodig hebben. Ikzelf had erg de neiging om het boek van Rebecca Solnit, *Hope in the Dark*, er weer bij te pakken. Zij vertelt over de vergeten successen van het activisme, geschiedenis die zou kunnen inspireren voor de toekomst. Er is zeker hoop. Maar dan moeten we meer doen dan boos zijn.’ ●

tekst Diederik Olders

WAAR BLIJFT DE ONTWIKKELINGSHULP IN VREDESNAAM?

Op Prinsjesdag is de term Ontwikkelingssamenwerking (OS) niet een keer gevallen. Dit terwijl dit kabinet het percentage hiervoor heel stiekem verlaagd heeft van 0,8 procent naar 0,53 procent van het bruto nationaal product; een bezuiniging van vele miljarden! Bovendien worden uit dit sterk verlaagde bedrag ook nog veel kosten betaald die niet bij OS thuishoren, zoals kosten voor de opvang van asielzoekers en bijdragen aan investeringen door het bedrijfsleven in de Derde Wereld. Dit is des te wranger omdat Nederland het financieel nog nooit zo goed heeft gehad en er nog steeds elke 3 secon-

den een kind onder de 5 jaar overlijdt door honger en ondervoeding!

Frits Benschop, Den Haag

Wat de SP betreft moet geld voor ontwikkelingssamenwerking ook daadwerkelijk worden besteed aan ontwikkelingssamenwerking. Wij blijven er bij de regering op aandringen het budget voor OS niet te gebruiken om andere kosten op te vangen. Ook is de SP het niet eens met de verlaging van het percentage van het bnp dat naar OS gaat. Overigens kan het met Nederland financieel goed gaan, dat betekent niet dat het met alle Nederlanders financieel goed gaat.

RENTELOZE LENING OV-CHIPKAART

Op elke ov-chipkaart moet minimaal 4 euro staan voor de bus, minimaal 10 euro voor de trein. Moet je nagaan hoeveel geld we met zijn allen per jaar aan de vervoerder uitlenen. Al zouden er maar 1 miljoen busreizigers zijn, dan is het toch 4 miljoen waar ze rente van trekken. Als je zelf automatisch oplaadt krijg je gelijk een boete als je het niet direct aanvult. Wie betaalt onze rente voor al dat uitgeleende geld? Mijn voorstel: schaf het minimumbedrag af. Misschien kan iemand een proefproces beginnen: ov steelt miljoenen van de reiziger door rente op minimumtarief.

Clara Baardman Ferron

DOORLOPENDE MACTHTIGING BON OM LID TE WORDEN

naam : Socialistische Partij (SP)
adres : Snouckaertlaan 70
postcode : 3811 MB woonplaats: Amersfoort
land : Nederland incassant ID: NL86ZZZ403462460000
kenmerk machtiging (in te vullen door SP):
reden betaling : betaling contributie

Door ondertekening van dit formulier geeft u toestemming aan de SP om doorlopende incasso-opdrachten te sturen naar uw bank om een bedrag van uw rekening af te schrijven wegens contributie en aan uw bank om doorlopend een bedrag van uw rekening af te schrijven overeenkomstig de opdracht van de SP. Als u het niet eens bent met deze afschrijving kunt u deze laten terugboeken. Neem hiervoor binnen 8 weken na afschrijving contact op met uw bank. Vraag uw bank naar de voorwaarden.

Ja, ik word lid van de SP. Ik ontvang een welkomsgeschenk en bovendien krijg ik elke maand het nieuws- en opinieblad De Tribune in de bus. Ik kies voor de volgende kwartaalbijdrage:

€ 5,00 (minimum) € 7,50 € 10,00 € 12,50 € 15,00 anders: € _____

naam : _____
roepnaam : _____ voorletters: _____ m/v _____
adres + huisnr : _____
postcode : _____ woonplaats: _____
land : _____ geboortedatum: _____
email : _____
telefoon : _____ mobiel: _____
IBAN (rekeningnr.) : _____ bank identificatie (BIC)* : _____
plaats en datum : _____ * geen verplicht veld bij Nederlands IBAN (rekeningnr.)
handtekening : _____

Ik wil ook graag lid worden van ROOD (jong in de SP, tot 28 jaar) en sta één van mijn kwartaalbijdragen af aan ROOD.

Stuur deze bon in een enveloppe zonder postzegel naar: SP - Ledenadministratie, Antwoordnummer 407, 3800 VB Amersfoort. U kunt deze machtiging stopzetten met een telefoontje of een e-mail aan de SP: (088) 243 55 40, administratie@sp.nl

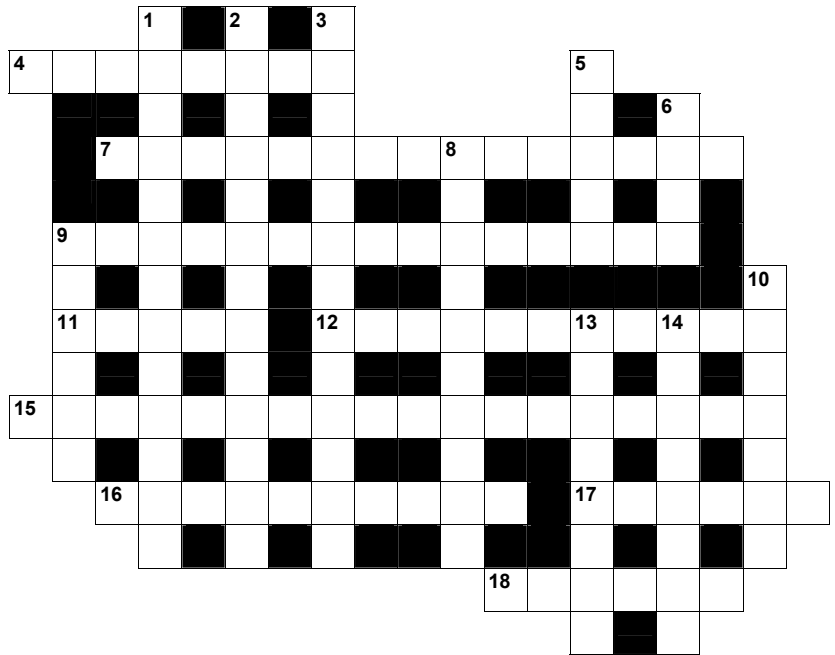
CRYPTOGRAM

Horizontaal

- 4 Toegangsweg waar auto's in de file staan. (8 en 2,2,4)
 7 Zijn altijd bereid om luidruchtig keet te trappen. (15)
 9 Waar de kleinsten gaan gokken. (15) - 11 Tegendraadse berg thee. (5) - 12 Geen zouteloze kunst van waterverf-artiest. (11)
 15 Ons hele aardse verhaal. (18) - 16 Afscheiding van verdrietig orgaan. (10) - 17 VIP-vervoer naar de onderwereld? (6)
 18 Zijn met kerstmis op hun top. (6)

Verticaal

- 1 Het luxe bestaan van een welvarende neet. (13) - 2 Hier zit de jockey. Nogal drastisch! (13) - 3 Gevolg vitaminetekort treft (niet alleen) Britten. (7,6) - 5 Kleur met acht tentakels. (5) - 6 Soms een wat houterige haarlok. (4) - 8 Is ie geknipt voor gebruik in het leger? (10) - 9 Kwebbelziek Weens park. (6) - 10 Opgebroken grond als nalatenschap. (3,4 en 7) - 13 Een verzoek voorleggen om binnen te mogen werken. (8 en 2,6) - 14 Artieste heeft een bewogen leven. (8)

BEELDSPRAAK

Opricht:

In beeldspraak zitten elementen van oa. rebus en crypto die tezamen de oplossing geven: **een citaat van een bekend politicus**. Destilleer met behulp van de Hints (die niet op volgorde staan!) de juiste woorden uit de plaatjes. Hiervoor gebruikt u de aanwijzingen die tussen haakjes staan. Meerdere aanwijzingen wordt gescheiden door ' ; '. Voorbeeld: als de afbeelding (van een) 'huis' is, en achter de hint staat: (h=b) dan is het woord 'buis'.

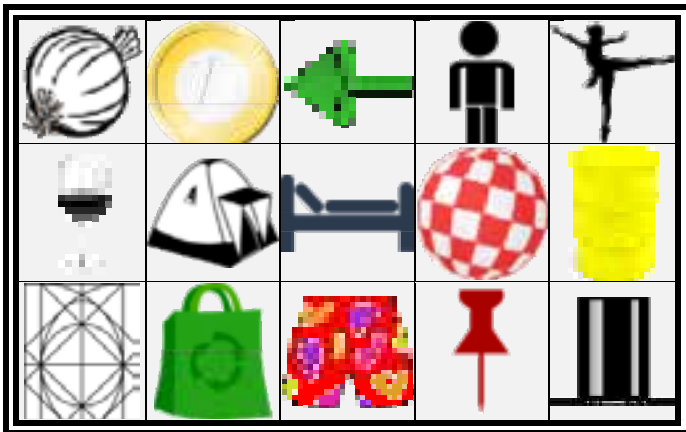
Soms worden verschillende afbeeldingen achter elkaar gebruikt om één woord te vinden. U ziet dan tussen teksthaakjes bijvoorbeeld:

[2van2] - hetgeen betekent dat er nog één woord vóór komt.

De meeste zaken hebben met politiek te maken.

De oplossing, (citaat én geciteerde) kunt u naar de redactie sturen. Veel puzzelplezier.

Tabel

Hints:

- Sinds Kamergotchi weten we het zeker: de leden komen uit een ... (-e;+k) - Vastzetten met piketpaaltjes? (-t) [2van2]
- Die moeten we elkaar in de politiek wat minder toespelen. (b=h;+ve) [2van2]
- De aftrap was 26 februari 2017: #rode...debat. (-o;d=b)
- In 2013 hief Indonesië de importban op. (-i)
- Samen met bad en brood oorzaak van veel ophef. (-d) [1van2]
- Johannes van den ... weigerde in 1945 zitting te nemen in een parlement zonder sociaaldemocraten. (b=v;k=g)
- U mag niets van mij weten, en al helemaal niet mijn ... (ge+;n=ekt) Tegenpool van 'de gewone vrouw'? (m=v)
- De kwetsbare Euro. (m=k)
- Michiel ... , vanaf 23 maart 2016 burgemeester Drechterland. (p=m;-l) De politieke dans kan wel wat stijl gebruiken. (-b;t=s)
- De regering kan ook niet overal ... op krijgen. (v=d)
- Eindelijk afgeschaft: de gratis plastic ... (as=e)
- Vraag blijft: hoeveel water moet je er bij doen? (ver+;-n) [1van2]

OPLOSSING CRYPTOGRAM SEPTEMBER

Horizontaal: 7) Stationsreclame 9) Rondzwerfend vuil 10) Linnen 11) Smartlap 12) Relas 13) Turnster 14) Barkeeper 15) Wurgcontract 16) Gids.

Verticaal: 1) Genezingsproces 2) Dakruiter 3) Binnen 4) Beursstudente 5) Bloed aan de paal 6) Een volle bak 8) Piep 14) Birdie.

OPLOSSING O DIE NIEMEN

Eindoplossing: Wilderslinks

De winnaar van de zomerpuzzel is Jelle Schunselaar uit Arnhem.

Stuur uw oplossing van een puzzel naar keuze vóór 25 oktober 2017 naar de puzzelredactie van de Tribune; Snouckaertlaan 70, 3811 MB Amersfoort of tribunepuzzel@sp.nl Vergeet u niet uw naam en adres te vermelden?

Onder de inzenders van een goede oplossing wordt een gesigneerd boek verloot uit de SP-boekenstal.

THEO DE BUURTCONCIERGE

